

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24,
31-25, 31-26.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 34-92 in 33-92.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.
ZKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30.— Din.
Za inozemstvo 50.— Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24, 31-25, 31-26.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Srdita bitka pri Tobruku

Protinapadi italijansko-nemških oklopnih sil so povzročili Angležem hude izgube

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 17. junija naslednje 377. vojno poročilo:
V noči na 17. t. m. je bilo bombardirano mornariško oporišče La Valletta.
V Severni Afriki se je srdita bitka na fronti pri Tobruku nadaljevala ves večerni dan. Sovražnik, proti kateremu so italijansko-nemške oklopne sile izvedle protinapade, je utrpel znatne izgube. Samo v prvem dnevu bitke je bilo uničenih nad 60 angleških oklopnih vozil.
Italijansko-nemški letalski oddelki so aktivno sodelovali s kopnimi vojskami in so uničili ter poškodovali številna mehanizirana prevozna sredstva. V letalskih bitkah je bilo setreljenih 11 angleških letal.
Sovražna letala so bombardirala nekaj krajev v pokrajini pri Bengaziju.
V Vzhodni Afriki se v Gali in Sidamu nadaljujejo predvideni pokreti naših čet, ki jih ovira slabo vreme.
Na drugih bojiščih niesar novega.

prevažanje streliva v Tobruk. Nemška letala so ladjo napadla in jo potopila z vsem njenim poslednjim tovorom. Med rešenci je bil tudi poveljnik ladje, dodekaneški Grk. Poročevalcu agencije DNB je dal naslednje izjave:
Angleške pristaniške oblasti so nas sredi aprila zadržale v Aleksandriji, kjer smo se trenutno mudili, ter so nas prisilile, da smo pričeli prevažati z našo ladjo, ki je izpodirala približno 1000 ton vode, razno blago za angleške čete. Pred približno osmimi dnevi smo prejeli nalog, da natoovorimo strelivo, življenjske potrebščine in vodo za Tobruk. Spremljal nas je angleški minolovec, ki je našo ladjo tudi nekaj časa vlekel za seboj. Nenadno je z neba strmoglavilo neko nemško letalo in spustilo na nas nekaj bomb. Angleški minolovec nas je v hipu prepustil usodi in se oddaljil. Naša ladja je bila poškodovana. Krmilo je postalo nerabno in tako je ladja obstala na vodi. Naslednje jutro, ko smo se že približali Tobruku, so nas znova napadli nemški lovci, ki jim je uspelo do kraja uničiti ladjo. Parnik se je nazadnje še vnel. Tedaj smo v naglici z reševalnimi čolni zapustili potapljaško se ladjo. Bil je ravno še čas, da nismo postali žrtve silne eksplozije, ki je kmalu nato nastala na ladji.

Doživljaji posadke potopljene ladje

Berlin, 17. jun. s. Pred nekaj dnevi sta ob libijski obali pristala dva reševalna čolna z nekaj člani posadke ladje, ki jo je angleško mornariško poveljstvo najelo za

Duce sprejema Visokega Komisarja in sosvet Ljubljanske pokrajine

Spopad francoskega brodogoja z angleškim

Vichy, 17. jun. d. Kakor javlja agencija OFI iz Bejruta, so francoski hidroplani snoči ob 19. uspešno napadli angleško vojno brodogoja v bližini sirijske obale. Tudi francoske vojne ladje so nastopile proti angleškemu brodogoju, v katerem sta bili dve križarki in štiri rušilci. Francosko brodogoja ni utrpelo izgub.

Vichy, 17. jun. d. Agencija OFI javlja iz Bejruta, da so francoske čete v terek na bojišču v Siriji še ojačile svojo ofenzivno aktivnost. Zlasti so bile izvedene uspešne akcije pri Ezri, Kuneitri in Mersajumu. Francosko letalstvo je nudilo kopni vojski učinkovito pomoč. Tudi pri Kifri so francoske čete pridobile na terenu.

Francosko letalstvo je izvedlo obsežne izvidniške polete nad sovražnim zaledjem in nad puščavo. Južno od Damaska in pri Zeraji so bombniki uspešno napadli sovražno vojsko.

Angleži niso prodrli do morja

Vichy, 17. jun. d. Uradno zanikajo vesti, da bi bila angleška vojska v Siriji mimo Alepa zopet prodrila do morske obale.

Beirut, 17. jun. s. Vest, da bi bili Angleži obkolili Alepo in prodrli do Sredozemskega morja, ni točna. Ta vest je bila že dvakrat demantirana. V smeri od Evfrata Angleži že dva dni niso napadli.

Poveljnik francoskega letalstva v Siriji

Vichy, 17. junija. s. Letalski minister general Bergery je bil imenovan za vrhovnega poveljnika francoskih letalskih sil v Siriji.

Angleško priznanje o namenih v Siriji

Berlin, 17. jun. d. Kakor javljajo iz Londona, odkriva sedaj »News Chronicle« pravi namen angleškega napada na Sirijo. List piše, da je Angliji zmaga v Sirijo potrebna in da bo treba za doseg tega zmage tudi hitreje in bolj brutalno nastopiti. V primeri z angleškimi interesi so izgube, ki bi jih pri tem utrpeli Francozi, postranskega pomena.

V francoskih uradnih krogih je to prostodušno priznanje angleškega lista zbudilo veliko pozornost. Pripominjajo, da se že doslej Anglija ni mnogo menila za življenje Francozov, da pa še ni nikdar tako odkrito povedala svojih namenov.

Stališče Nemčije

Berlin, 17. junija. s. Na večeršnjem sestanku tujih novinarjev je bilo podanih nekaj izjav glede Sirije. Na vprašanje, ali so operacije nemških bombnikov v bližini sirijske obale v kakšni zvezi z morebitnim vojaškim sodelovanjem s Francijo, je bilo izjavljeno, »da je tudi to osek, na katerem se os bori proti Veliki Britaniji.« Namen, ki ga imajo nemške oborožene sile, je napadati in zadeti sovražne ladje, kjer koli se pojavijo. Vse drugo nima posebne pomena. Kar se tiče domnevanega vojaškega sodelovanja med Francijo in Nemčijo, je bilo izjavljeno: nič nam ni v tej stvari ne podrobno, ne v splošnem znanega.

Napad na norveško petrolejsko ladjo

San Sebastian, 17. jun. ir. Po došli informacijah je francosko obalno topništvo v Novi Gvineji obstreljevalo norveško petrolejsko ladjo, ki plove v angleški službi. Pozneje so isto ladjo napadla tudi francoska letala ter so jo obstreljevala s strojnimi.

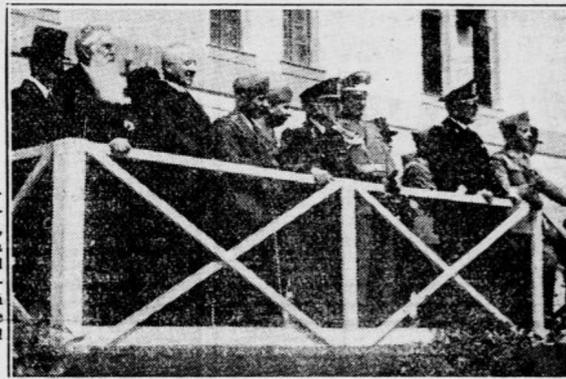
Povratek francoskih jettikov v domovino

Vichy, 17. jun. d. V Lyonu je prispela večerja prva skupina izpuščenih francoskih vojnih ujetnikov. Oblasti s poveljnikom mesta na čelu, ki je zastopal »naršala Petaina, so jim priredile prisrčen sprejem.

Himmlerjev jubilej

BeTln, 17. jun. ir. Ob peti obletnici, odkar je Heinrich Himmler prevzel vodstvo nemške policije, prinašajo danes nemški listi tople pozdravne članke.

Proslava praznika topništva v vojašnici »Duca d'Aosta«

Tribuna s častnimi gosti: Eksk. Visoki Komisar Emilio Grazioli, poveljnik armadnega zbora Eksk. general Robotti, rektor univerze dr. Slavič in predsednik Akademije znanosti dr. Nahtigal

Maršal De Bono v Ljubljani

Ljubljana, 17. junija.

Maršal Italije Emilio de Bono, Kvadrantir Revolucionije in Inspektor Prekomorskih čet, je dosel danes v Ljubljano iz Postojne, kamor mu je šel naproti Poveljnik druge Armije.

Častna četa I. Grenadirskega polka z godbo in zastavo mu je izkazala vojaške časti pri vstopu v mesto, kjer ga je sprejel Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine Eksk. Emilio Grazioli, ko-

mandant armade Eksk. general Robotti, divizijski poveljnik Orlando in drugi.

Prebivalstvo Ljubljane iskreno pozdravlja znamenitega maršala Italijanske Vojske, ki je eden najbližjih sodelavcev Duceja in Kvadrantir fašistične Revolucionije. Kot fašist in general je bil vedno v prvih vrstah v nacionalnem življenju zadnjih 20 let. Maršalu, ki je prišel v Ljubljansko pokrajino, da pregleda čete II. armade, izražamo svoje najudanejšje pozdrave.

Visoki Komisar na obisku pri socialnih ustanovah

V kratkem bo odrejeno obvezno prijavljanje pri posredovalnicah za delo — V Delavskem domu — Velik dar knjižnici Delavske zbornice

Včeraj zjutraj je Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine obiskal urade in naprave Borze dela ter Delavske zbornice.

Eksk. Graziolija, ki ga je spremljal nacionalni svetnik Vagliano, sta na borzi dela sprejela predsednik in ravnatelj uradov posredovalnice za delo, ki sta ga spremljala na njegovem obhodu po posameznih oddelkih, na katerem se je podrobno zanimal za organizacijo službe. Visoki Komisar je obšel in pregledal posamezne oddelke, kjer se je delo nadaljevalo. Govoril je z več delavci in se je zanimal za njihove delovne in družinske razmere. Visoki Komisar je hotel biti informiran o sistemu prijavljanja brezposelnih delavcev in je nazadnje napovedal, da bo v kratkem odrejeno obvezno prijavljanje pri posredovalnicah za delo.

Eksk. Grazioli je nato pregledal Delavski dom in tudi delavsko kuhinjo. Ogledal si je vse naprave v kuhinji in obednice, kjer so ga prisotni sprejeli s prisrčno dobrodošlico. V obednicah je Visoki Komisar govoril z mnogimi delavci in se je zanimal za njihove prilike, posebno pri onih, ki so se šele pred kratkim vrnili v domače kraje.

Pri nadaljnjem obisku si je ogledal skupna in ločena ležišča ter je izrazil svoje zadovoljstvo spričo organizacije, ustroja in čistoče v tem oddelku doma. Preden je zapustil prostore te delavske ustanove, je Visoki Komisar nagovoril njene nameščence in jih je pozval, naj se z vedno večjo vneto posvetijo potrebam delavstva, ki mu bo tudi on posvetil vso skrb.

Visoki Komisar je nato obiskal Delavsko zbornico, kjer sta ga pričakovala predsednik in tajnik. Pregledal je urade, v katerih je bilo delo v polnem teku. Tam se je razgovarjal z nameščenci in spet z velikim številom delavcev. Visoki Komisar je bil tudi v knjižnici, kjer ga je sprejel knjižničar. Ob tej priliki je izjavil, da je odredil, naj se zbornici dodeli 5000 lir za nabavo italijanskih knjig.

Nazadnje je obiskal kuhinjo in obednice v Delavski zbornici, kjer so ga delavci sprejeli s prisrčno vdanostjo. Visoki Komisar jih je pozdravil in jim želel vse dobro. Preden je zapustil Delavsko zbornico, je Visoki Komisar opozoril vse nameščence na njihovo pomembno nalogo v službi naroda, ki mu namerava posvetiti vso pozornost.

Vangčingvej na obisku v Tokiju

Tokio, 17. jun. d. Včeraj je prispel v Tokio na osemdnevni obisk predsednik nankingske vlade Vangčingvej. Na kolidoru sta ga med drugimi sprejela ministrski predsednik princ Konoje in zunanji minister Macuoka. Jutri bo Vangčingveja sprejel mikado.

Japonsko finančno sodelovanje z Evropo

Tokio, 17. jun. rs. List »Asahi Šimbunc« bavi z blokiranjem italijanskih in nemških kreditov v Zedinjenih državah ter pravi, da sedaj ta ukrep ne zadeva normalnega poteka gospodarskih stikov med Japonsko in Evropo, da pa bo v bodoče ta ukrep morda prislil Japonsko, da sklene z Evropo finančni sporazum.

Obnovite naročnino!

Nemško vojno poročilo

Učinkovito sodelovanje nemških letal v bojih pri Sollumu

Berlin, 17. jun. Vrhovno vojno poveljništvo je izdalo danes naslednje poročilo:

V Severni Afriki trajajo boji na fronti pri Sollumu dalje z uporabo močnih sil na obeh straneh. Oddelki nemškega in italijanskega letalstva so učinkovito posegli v boje na zemlji. Strmoglavna letala so razpršila angleške kolone vozil in zbiranja čet. Bojna in rušilna letala so obstreljevala oddelke angleških oklopnih voz v pripravi postojanki. Izgube oklopnih voz pri sovražniku so se znatno povečale.

Letalstvo je bombardiralo več pristanišč ob angleški jugozapadni in jugovzhodni obali ter tudi ob vzhodni obali Škotske. Bojna letala so zadnje noč obmetavala z bombami več angleških letališč. Pri Plymouthu je bila uničena z bombo 300tonska trgovska ladja, ob škotski vzhodni obali pa hudo poškodovana še druga trgovska ladja.

Poskusi angleških letal, da bi podnevi priletela v Nemški zaliv in nad zasedeno ozemlje, so se zrušili ob hudih izgubah za sovražnika. V letalskih bojih in po protiletalskem topništvu je bilo sestreljenih 15 angleških letal, dve pa so sestrelili stražni čolni.

Sovražnik je metal zadnje noč na nekaterih krajih v zapadni Nemčiji rušilne in zažigalne bombe. Več civilnih oseb je bilo ubitih, druge so bile ranjene, razen tega pa so bila v stanovanjskih predelih razdejana ali poškodovana poslopja. Zadele so bile tudi posamezne industrijske in železniške naprave. Nočni lovci so sestrelili 9 angleških letal.

V času od 13. do 16. junija je izgubil sovražnik v celoti 53 letal. Letalstvo je sestrelilo 48 letal, pet pa vojna mornarica.

V istem času je bilo izgubljenih 22 lastnih letal.

Uničen angleški oklopni polk

Berlin, 17. jun. d. V bitki pri Sollumu je bil doslej en angleški oklopni polk popolnoma uničen. Druge angleške oklopne formacije so pretrpele izredno težke izgube, še preden so utegnile nastopiti, ker so jih pravočasno odkrila in napadla nemška bombna letala.

Napadi na Ciper

Berlin, 17. jun. rs. Nemški bombniki so napadli letališča v Pakhosu in Nikoziji na Cipru z dobrimi uspehi. Ugotovljeni so bili zadetki v polno mejo vojaškimi taborišči in zatočišči za vojaštvo.

Nočni letalski napadi na Anglijo

San Sebastian, 17. jun. ir. Kakor javlja uradno angleško poročilo, so tudi preteklo noč razvijala nemška letala nad Anglijo znatno aktivnost. Bombe so bile vržene na razne točke zlasti ob vzhodni angleški obali ter na zapadno in jugozapadno Anglijo. Napadi so zahtevali dokaj človeških žrtev.

Devet angleških letal sestreljenih

Berlin, 17. jun. ir. Angleška letala so preteklo noč napadla kraje v zapadni Nemčiji. Protiletalska obramba je devet letal pri tem sestrelila. Angleška letala so metala bombe na razne kraje, zlasti pa so zadela stanovanjske okraje. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj žrtev. Na vojaških objektih škoda ni bila povzročena.

K položaju v Sredozemlju

Angleško vojno brodogoja ni nikjer več varno, najmanj pa v Sredozemlju

Berlin, 17. jun. s. Današnji nemški listi prinašajo obširen pregled operacij nemškega in italijanskega letalstva na področju vzhodnega Sredozemlja. »Völkischer Beobachter« pravi, da kažejo zadnje zmagovalne akcije proti najvažnejšim angleškim pomorskim in letalskim oporiščem v Aleksandriji in Haifi ter na Cipru, da sovražno vojno brodogoja ni več varno niti v onih pristaniščih, ki jih je smatrala angleška admiralteta za najvarnejše in neranjljive. Izgube angleške vojne mornarice so po veliki zmagi na Kreti tem bolj občutne in boleče, ker se lahko reče, da je angleško vojno brodogoja v Sredozemlju že naravnost decimirano. K temu je treba dodati še letalske akcije proti Malti in proti Gibraltarju, pa imamo potem točno sliko nad vse težkega položaja, v katerem se sedaj nahajajo Angleži v Sredozemlju po zmagovalnem zaključku vojne na Balkanu.

»Lokalanzeiger« se bavi z istim predmetom ter pripominja, da angleška vojna mornarica ne ve več, kam bi se zatekla, ter nudi v svojem neprestanem beganju iz ene luke v drugo pri iskanju zavetja, ki bi bilo dovolj varno, italijanskim-nemškim bombnikom najboljši cilj. S tem je še enkrat postalo očitno, da ima v sedanji vojni letalsko orožje nedvomno premoč nad vojnim brodogojem. Važnost osvojitve Krete se kaže vsak dan bolj. V 11 nočeh so letala osti izvedla sedem najhujših letalskih napadov proti velikemu strateškemu trikotju, ki ga držijo sovražniki v Sredozemlju.

»Bersenzeitung« pravi, da je Angleže privedla k poskusu protiofenzive na fronti pri Sollumu obupna potreba, da razbremene pritisk, ki ga izvajajo v vzhodnem Sredozemlju italijansko-nemške vojaške akcije. Angleži iščejo na ta način izhod, preko katerega bi lahko zbežali iz neizprosne oklepa. Churchill je mislil, da lahko na

afriškem bojišču podvzame vojaški sprehod propagandnega značaja z namenom, da vsaj za kakšen dan pomaga k dvigu prestiža angleške imperialne vojske, angleška vojaška poveljstva pa so kmalu prišla do spoznanja, da bodo Churchillove pustolovščine v Egiptu in Siriji drago plačane in sicer na njihove stroške.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da dogodki v Afriki in v Sredozemlju ne odvrtačo pozornosti letalcev in mornarjev drugih področij, kjer je mogoče sovražnika temeljito zadeti. Bitka na Atlantiku se dejansko nadaljuje z novimi uspehi, kakor je to razvidno iz večeršnjega nemškega vojnega poročila, ki je javilo potopitev pet velikih tovornih ladij v močno zavarovanem konvoju zapadno od Gibraltarja. Ni se treba čuditi, če Churchill v takem položaju izvaja vedno nove pritiske na Ameriko v zadnjem obupnem poskusu, da bi rešil, kar se rešiti da. Anglija se zaveda, piše »Morgenpost«, da z lastnimi silami ne more ničesar več opraviti. Prav zato kliče na pomoč Ameriko, ki naj bi v smislu angleških iluzij pomagala iz vseh težav.

Listi omenjajo s poudarkom veliko izgubo, ki jo je večeraj pretrpelo angleško letalstvo, ko je poskusilo preleteti Kanal, kjer so Angleži v letalski bitki izgubili 15 letal. »Zwölf-Uhr-Blatt« omenja s posebnim poudarkom učinkovite akcije italijanskega letalstva proti gibraltarski trdnjavi, ki je v stalnem stanju vzemirjenja in kjer so pristaniške naprave ter obrambne postojanke utrpeli največjo škodo. Čeprav napad v večjem obsegu proti Gibraltarju še ni bil organiziran, je angleška trdnjava vendarle doživela že zelo hude udarce. Doslej so letala oboroženih izvidniških formacij že 99 krat preletela Gibraltar.

Ureditev zasebnega zavarovanja v Ljubljanski pokrajini

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi Ducejevega razglasa z dne 24. aprila 1941-XIX, glede na uredbo ministrskega sveta bivše jugoslovanske države z dne 25. februarja 1937, št. 115 in smatrajo za potrebno zajamčiti enotno in celotno rešitev vprašan zasebnega zavarovanja v Ljubljanski pokrajini, odreja:

Clen 1. Nadzorstvo, ki ga je izvrševalo ministrstvo za trgovino in industrijo nad poslovanjem zasebnih družb v zavarovalni stroki po prejšnjih zakonih in posebej še po uredbi z dne 25. februarja 1937, kakor tudi nadzorstvo po banki upravi, izvršuje odsej za družbe, ki imajo sedež ali podružnice v Ljubljanski pokrajini ali ki v njej delujejo, Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino.

Clen 2. Prehodna dovolitve Visokega

komisariata je potrebna:

a) za opravljanje zavarovalnih poslov po družbah, ki še nimajo dovolitve,

b) za kakršni koli dogovor o prenosu delniške glavnice ali zavarovalniške listnice družb, ki so doslej poslovale v Ljubljanski pokrajini, na druge družbe, ne glede na njih državno pripadnost, tudi če jim je že dovoljeno delovanje v tej pokrajini.

Clen 3. Morebitni dogovori, ki bi bili v nasprotju z določbami iz prednjega člena, so nični.

Kršitelji se poleg tega kaznujejo z denarno kaznijo do 50.000 dinarjev.

Clen 4. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Ljubljana, dne 14. junija 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Odprava plačilnega odloga bankam in zavarovalnicam

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na prejšnje odredbe o odložitvi plačil glede na komisariatski naredbi z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 12 in z dne 14. maja 1941-XIX, št. 24, s katerima je bila odrejena odprava splošnega moratorija ter omejen moratorij za banke in zavarovalnice, in ker smatra za umestno, da se obnove normalne razmere na denarnem trgu z ukinitvijo odloga plačil, ki jo je omogočil zboljšani položaj denarnih zavodov, pri čemer naj bi se istočasno prilagodili kreditni pogoji novemu gospodarskemu položaju, nastalemu v Ljubljanski pokrajini, odreja:

št. 24, v kolikor vlagatelj tega dela ni dvignil.

Clen 8. Z izjemo Hranilnice Ljubljanske pokrajine, ki bo opravljala izplačila v mejah, določenih za redne denarne zavode, se za prvo uporabo te naredbe določajo meje mesečnih izplačil iz navadnih vlog po črki c) člena 2. omenjenih v drugem odstavku prednjega člena, za hranilnice, urejene z uredbo z dne 24. novembra 1938., za zadruge, urejene z zakonom z dne 11. septembra 1937. in za Državno hipotekarno banko z 10% pologov, za vloge, manjše od 25.000 dinarjev pa z 20% do največ 2.500 dinarjev.

Clen 9. Do vstetega 30. junija 1941-XIX ostane obrestna mera za vloge pri denarnih zavodih nespremenjena.

Clen 10. Odložitve odkupovanja in danjanja posojil na police življenjskega zavarovanja, izdane pred 15. aprilom 1941-XIX, se podaljšuje do vstetega 31. julija 1941-XIX. Vendar se smejo dati posojila, kolikor so potrebna za plačilo dospelih premij, a tudi v višji izmeri do polovice zneska, ki bi se dal na podstavi vplačanih premij dobiti za odkup na dan izdaje te naredbe, toda največ 5000 dinarjev na vsako polico.

Clen 11. V ničemer se ne spreminjajo določbe člena 1. naredb z dne 20. maja 1941-XIX, št. 27, o podaljšanju odlokov ministrstva za trgovino in industrijo bivše jugoslovanske države z dne 12. novembra 1940., št. 35332, za Ljubljansko kreditno banko, z dne 12. novembra 1940., št. 40282, za Zadržno gospodarsko banko in z dne 5. marca 1941., št. 5701, za Obrtno banko. Do nove odredbe ostanejo tudi v veljavi odredbe, izdane na podstavi uredbe z dne 23. nov. 1934., št. 41032/K, o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov in z dne 23. novembra 1934., št. 81.070/V, o zaščiti kmetijskih kreditnih združenj in njihovih zvez, kakor tudi banka uredba z dne 12. aprila 1941. za Poštno hranilnico.

Clen 12. Vse določbe, nasprotujoče tej naredbi, ki stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, se razveljavljajo.

Ljubljana dne 14. junija 1941-XIX.

Visoki Komisar: Emilio Grazioli

TPD pod sekvestrom

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na komisariatsko odločbo št. 2 z dne 28. aprila 1941-XIX odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Trboveljske premogokopne družbe d. d., s sedežem v Ljubljani, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra odvetnik prof. Teobaldo Zennaro.

Gori omenjeni sekvester ima pod nadzorstvom Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino vse pravice, podeljene po zakonu in s pravili družbenim organom za redno poslovanje družbe.

Za veljavnost poslov, ki segajo preko navadne uprave, je potrebna predhodna odobritev Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino.

Preključje se odločba št. 2 z dne 28. aprila 1941-XIX, objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino št. 35 z dne 30. aprila 1941-XIX.

Ta odredba stopi v veljavo z dnem svoje izdaje in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 11. junija 1941-XIX.

Visoki Komisar: Emilio Grazioli

Clen 1. S 16. junijem 1941-XIX so ukinitve omejitve plačil denarnih zavodov po naredbi z dne 14. maja 1941-XIX, št. 24.

Clen 2. Od istega dne naprej se delijo vloge (na knjižice, v tekočem računu itd.) ne glede na čas, kdaj so nastale, pri denarnih zavodih v sledeče skupine:

a) vloge a vista, ki so vlagateljem vsak čas in brez omejitve zneska na razpolago,

b) vezane vloge, s katerimi morejo vlagatelji razpolagati s tri ali šestmesečnim odpovednim rokom,

c) Navadne vloge, glede katerih morejo vlagatelji razpolagati mesečno z 10% vseh pologov, pri vlogah, manjših od 50.000 pa s 30%, do največ 5000 dinarjev mesečno.

Clen 3. Denarni zavod kakor tudi vlagatelj smeta vsak čas v celoti ali deloma odpovedati vloge iz črke c) prednjega člena z odpovednim rokom 3 mesece, po čigar preteku ima vlagatelj pravico, da z vlogo oziroma z odpovedanim delom vloge vrosto razpolaga.

Ce odpove denarni zavod, odbrži vlagatelj pravico mesečnega razpolaganja v mejah, določenih v prednjem členu tudi glede odpovedanega dela; če pa odpove vlagatelj, te pravice nima, dokler ne preteče ta rok.

Velja, da je odpoved preklicana, če vlagatelj ne razpolaga z navadno vlogo ali z njenim odpovedanim delom v 14 dneh po preteku tega roka.

Clen 4. Navadne vloge iz črke c) člena 2 se morejo na vlagateljevo zahtevo vsak čas pretvoriti v vezane vloge s šestmesečnim odpovednim rokom po črki b) istega člena.

Clen 5. Denarni zavod sme dovoliti vlagatelju v primeru dokazane nujne potrebe pretvoritev vezane ali navadne vloge v celoti ali deloma v vlogo a vista, pri čemer obremeni vlagatelja z razliko med obrestno mero za tisto skupino in za vlogo a vista.

Clen 6. Obrestno mero za posamezne skupine vlog iz člena 2. določa odbor, sestavljen iz po enega zastopnika sledečih strokovnih organizacij: Društva bančnih zavodov, Zveze hranilnic in iz enega odposlanca, ki ga določijo zadružne zveze.

Sklepe mora odobriti Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino. Tako določena obrestna mera, ki se objavi v Službenem listu, je obvezna za vse denarne zavode.

Clen 7. Do vstetega 30. junija 1941-XIX morejo vlagatelji naznaniti denarnim zavodom, v katero skupino naj se njihova vloga uvrsti. Če tega ne naznanijo, se uvrste vloge v skupino c) člena 2. (navadne vloge).

Vsekakor se uvrste v to skupino vloge, nastale pred 15. aprilom 1941-XIX, z izjemo tistega njih dela, s katerim je mogel vlagatelj razpolagati na podlagi členov 1. in 4. naredb z dne 14. maja 1941-XIX.

Izzivalni ukrepi Roosevelta

Trst, 17. jun. u. Berlinski poročevalec »Piccola« Taulero Zulberti poroča po naslovom »Izzivalni ukrepi Roosevelta«:

Baš na predvečer pristopa Hrvaške k trojnemu paktu je smatral Roosevelt za umestno, da podvzame nove ukrepe, ki so premišljeno izzivalni: Zapor kreditorov držav osi in položitev min v zunanje vode newyorškega pristanišča. Skoro ob isti uri pa, kar je sicer slučajna, pa silno značilna koincidenca, je minister zunanjih zadev Macuoka poslal veleposlaniku Italije v Tokiu poslanico, ki predstavlja novo svarilo na naslov »desperadov« v Beli hiši.

V berlinskih političnih krogih pripominjajo, da se očitno ameriški predsednik z vsemi sredstvi trudi, da bi posnel onega Woodrowa Wilsona, ki je leta 1917. pod očitno analognimi pogoji uspel potegniti Zedinjene države v nesrečo vojne. Čeprav pa je položaj očitno analogen, pa je vendar danes močno različen od onega 1917.

Pred 24. leti je bil nemški rajh uspešno obkrojen in sicer tako materialno kakor tudi moralno. Danes pa je nasprotno obkrojena, oblegana in izolirana Anglija. Evropski kontinent je enkrat za vselej osvobojen vsakega vpliva, vsakega angleškega vmešavanja in dominacije.

Kar se tiče Rooseveltovih ukrepov Nemci in Italijani ne morejo drugega, nego da se jim smehljajo. S tem, da je odredil miniranje newyorških voda, je Roosevelt očitno nameraval naznačiti, da bi utegnil biti sovražni napad proti Zedinjenim državam neposredno pred durmi. Vse to je smešno, absurdno in groteskno. Seveda pa služi to gotovemu namenu in sicer povečanju vojne psihoze, ki je potrebna za poslednje nepopravljive sklepe. Pa tudi tu bi storil ameriški narod dobro, če bi si prečital Ducejev govor in sicer zlasti ono mesto, ki se ga tiče, namreč: »Izrecna vojna napoved ne bi spremenila dejanskega položaja, ki je že itak vojna de facto, če ne de iure. Ameriška intervencija, tudi če se razširi do popolnosti, bi bila prepozna, pa tudi če ne bi bila prepozna, ne bi spremenila končne rešitve problema. Ameriška intervencija ne bo omogočila Angliji zmage, temveč bo le podaljšala vojno.

K temu lahko še pripomnimo: razširila bo vojno na druge kontinente in druge oceane, o čemer ne pušča citirana poslanica Macuoke nobenega dvoma. Tudi to novo nedvoumno svarilo naj bi Američani vzeli na znanje.

Dalje piše Taulero Zulberti o vprašanju, kakšni bodo prihodnji vojaški ukrepi osi. Kaj torej bo storila Nemčija? Kaj bo storil Führer? Nekateri, predvsem seveda Angliji, imajo pogled uprte na angleško otočje in kakor že preteklo leto, tudi sedaj ponavljajo preseljavajo »sedaj ali kdaj?« Drugi navajajo nešteto argumentov, izmed katerih je eden bolj primeren nego drugi, da bi pokazali, da dozorevajo dogodki na vzhodnem sektorju. Tretji končno imajo najzanesljivejše podatke iz prve roke, ki naznačujejo Afriko ali kako drugo točko Sredozemlja. Končno nekateri celo smatrajo, da lahko prokucjevo izbruh istočasnega viharja na vseh teh frontah.

Vse te kombinacije in refleksije s strani Angležev pa se zgoščujejo v naslednjih problemih: Ali bodo Angliji lahko preživeli prihodnji udarec s strani Nemčije? V Nemčiji pa je osnova, s katere izhajajo vsi računi, nezlomljiva gotovost v končno zmago. In če ima kakšen Nemeec dvome, se ti dvomi ne tičejo vprašanja, ali bo Anglija premagana, temveč, kako bo zadan smrtni udarec, ki mora prinesiti zmago.

Mackenzie King proti obvezni vojaški službi

Washington, 17. jun. s. »New York Times« poroča iz Ottawe, da se je kanadski min. predsednik Mackenzie King izrazil proti predlogu z gotove strani za uvedbo obvezne vojaške službe v Kanadi. List javlja dalje, da so prijave prostovoljcev v kanadsko vojsko skoraj prenehale, da pa je Mackenzie King zagotovil, da moderne vojne ne rabijo velikih množic vojakov, temveč specialiste.

New York, 17. junija d. Mornariški minister Knox je imel po radiu govor za Kanado, v katerem je dejal, da bi lahko Zedinjene države ostale izven vojne, če bi to hotelo. Če bi se popolnoma umaknile in se oddale z zaščitnimi ukrepi, bi lahko dolgo časa ostale izven konflikta, toda tako postopanje ne bi bilo v skladu z ameriško častjo.

Nezadovoljstvo v Avstraliji

Washington, 17. jun. ir. Iz Sydneya poročajo, da je izjavil avstralski letalski minister, da bo odslej ojačena letalska podpora avstralski vojski, ki se bori na Bliznjem Vzhodu.

»New York Times« poroča iz Melbourne, da vlada v Avstraliji veliko nezadovoljstvo, ker Churchill v svojem zadnjem govoru ni omenil koordinacije obrambe angleškega imperija.

Razčiščenje odnosov med Japonsko in Indokino

Tokio, 17. junija. s. Včeraj dopoldne in popoldne se je sestel poseben odbor privatnega sveta in je odobril trgovinsko pogodbo, ki je bila pred kratkim sklenjena med Indokino in Japonsko. Tako na dopoldanski kakor na popoldanski seji je govoril japonski zunanji minister Macuoka, ki je poudaril, da so bili gospodarski odnosi med japonsko in francosko Indokino z novo trgovinsko pogodbo postavljeni na zelo trdno bazo. Pogodba predstavlja tudi znatno razčiščenje položaja v vzhodni Aziji.

Japonci zapuščajo Filippine

Tokio, 17. junija. s. Japonci so začeli zapuščati Filippine. Včeraj jih je 183 z japonskim parnikom »Ganges« prispelo v Tokio.

Prečor pod morjem

Tokio, 17. jun. s. Med simonosekijem in Mojo so z dnja štiri leta gradili predor pod morjem. Dela so bila včeraj končana. Minister za železnice bo v okviru posebne svečanosti razstrelil še poslednje skale, ki ločijo oba rokava predora. Obenem bodo odkrili spomenik delavcem, ki so se ponosili pri gradnji predora.

Gospodarstvo

Trgovinska pogajanja med Italijo in Hrvaško

Zagrebski listi poročajo, da bodo v kratkem urejeni gospodarski odnosi med Italijo in Hrvaško ter poudarjajo veliko zanimanje hrvaških gospodarskih krogov v tem pogledu. »Hrvaški narod« piše, da je italijanski trg že od pamtiveka eden najvažnejših za izvoz hrvaških lesnih proizvodov in živine, medtem ko imajo italijanski proizvodi, zlasti stroji in tekstilije, na Hrvaškem solidno in stalno tržišče. Med Italijo in Hrvaško so vedno obstajali ozki odnosi tudi na gospodarskem in finančnem področju in ti odnosi bodo sedaj ojačeni.

Italijansko-hrvaška gospodarska pogajanja bodo v Rimu in se bodo razvijala na osnovi ožjega sodelovanja med obema državama. Urejeno bo vprašanje kliranga in ostalih vprašanj, ki so v zvezi s plačilnim prometom, predvsem pa bodo določeni izvozni in uvozni kontingenti. Pogajanjem bo z italijanske strani predsedoval ekselencija Volpi di Misurata, s hrvaške strani pa pomočnik ministrstva za narodno gospodarstvo dr. Košak.

način, da morajo imetniki pri Hrvaški državni banki ali pri drugih denarnih zavodih, davčnih uradih ali poštah predložiti svoje 1000dinarske bankovce s seznanom serij, naker se zneski do 3000 din takoj izplačajo v drugih novčanicah, za zneske preko 3000 din pa se izdajo nakazila, ke novi bankovci Hrvaške državne banke pe 1000 kun še niso dotiskani in bodo prišli v promet šele v prvih dneh julija. Zamenjava se vrši v celoti brez odbitka, in sicer v razmerju 1 kuna enako 1 din. Manjši zneski do 3000 din se premenjajo, tako da se predlagatelju izdajo predvsem 100 dinarski bankovci, ki ji hima Hrvaška državna banka še v rezervi od prejšnje podružnice Narodne banke.

Kakor smo že kratko omenili, je novo ime hrvaške denarne enote »kuna« zvezano s starimi hrvaškimi tradicijami. Prvo plačilno sredstvo, ki ga omenja hrvaška zgodovina, so bila krzna kun zlatice. Koža od kune je takrat nadomestila denarno plačilno sredstvo, podobno kakor so Rusi uporabljali kot plačilno sredstvo krzna razne vrste divjance. Še v 12. stoletju so Hrvači označevali dajatve za državo kot »kunovino«. »Tudi« zlatca bulae kralja Andreja II. ugotavljata leta 1222, da se »kunovina« plačala enako, kakor se je plačevala za časa kralja Kolomana. Tudi v 13. in 14. stoletju se ta dajatev pogosto navaja kot »marturina«. Od besede »mardure (nem. Marder - kuna) je bil storjen latinski naziv »marturina«. Ta izraz se je na Hrvaškem uporabljal do 16. stoletja. Tudi grb stare Slavonije ima kot glavno figuro kuno, ki je bila predstavljena tudi na starih srebrnih novcih, ki so se nazivali banovec ali banovica odnosno banski denar.

Zamenjava dinarskih novčanic na Hrvaškem

Hrvaška narodna banka je te dni pričela z zamenjavo 1000dinarskih bankovcev bivše jugoslovanske Narodne banke. Za zamenjavo je določil kratek rok. 1000dinarske novčance ostanejo na Hrvaškem polno važno zakonito plačilno sredstvo do petka 20. t. m. in se bodo sprejemale pri državnih blagajnah do vključno sobote 21. t. m., potem pa izgube na področju Hrvaške vsako vrednost. Zamenjava se na ta

Kako je Grčija financirala vojno

S precejšnjo zakasnitvijo je bilo objavljeno letno poročilo Grške banke za leto 1940., ki nudi nekaj značilnih podatkov o razvoju grških financ v teku vojne do konca lanskega leta. Iz tega poročila je razvidno, da se je obtok bankovcev v Grčijo lani ponovno povečal, in sicer od 7239 milijonov drahem ob koncu leta 1938. odnosno 9453 milijonov drahem ob koncu leta 1939. na 15.369 milijonov drahem ob koncu lanskega leta (v letošnjem letu se je seveda obtok še nadalje dvignil, o čemer pa niso znani podatki). Znatno povečanje obtoka, ki je bilo za beleženo lani je pripisati predvsem ogromno naraslim izdatkom za vojno.

Zanimivi so tudi podatki o deviznem prometu, iz katerih je razvidno, da so se nakupi deviz skoro podvojili in so dosegli vrednost 31,8 milijonov angleških funtov. Ta znaten dotok deviz pa je pripisati kreditom, ki jih je dajala Anglija za financiranje vojne. Angleške funte je grška vlada izročala Grški banki, kjer je dobila protivrednost v drahmah. Poleg tega so se povečali za 600 milijonov drahem neposredni krediti, ki jih je dala Grška banka vladi. Navzlic naraščajočemu obtoku bankovcev je vlada zaradi znatnih dvigov hranilnih vlog na denarnem trgu občutna napetost in je morala Grška banka dvigniti diskontno mero na 8%.

Grški uvoz se je lani povečal na 21,04 milijona funtov, izvoz pa je znašal le 17,8 milijona funtov. Dohodki trgovinske mornarice so se povečali zaradi ogromno naraslih prevoznih cen od 1,96 milijona funtov v letu 1939 na 4,70 milijona funtov v lanskem letu. Denarne pošiljke grških izseljencev so znašale 3,60 milijona funtov, za anuitetno službo posojil v inozemstvu pa je Grčija lani plačala 2,18 milijona funtov.

Gospodarske vesti

— Iz trgovinskega registra. Jugoslovanska tiskarna in knjigarna, družba z o. z., je na izrednem običnem zboru 20. maja t. l. spremenila družbeno pogodbo in se besedilo firme glasi odslej **Ljudska tiskarna in knjigarna**, družba z o. z. v Ljubljani, odnosno italijanski: **Stamperia e libreria popolare, società a garanzia limitata**. — Pri **Akcijski družbi za kemično industrijo** na Dunaju, podružnici v Ljubljani, je vpisan prokurist Gustav Palme z Dunaja. — Pri **Parni žagi »Gorjance**, družbi z o. z. v Ljubljani, sta izbrisana poslovodji dr. Josip Mal in Franc Sever, vpisana pa sta poslovodji Ignac Hren, trgovec in industrijec na Verdu pri Vrhniki, in Karol Hren, posestnik na Vrhniki. — Pri **Privilegirani agrarni banki**, a. d. podružnici v Ljubljani, je vpisano, da je z odredbo Kr. Civilnega Komisarja z dne 29. aprila postavljen za sekvestra g. rag. Umberto Tosoni, pod čigar vodstvom se odslej nadaljuje bančno poslovanje. G. sekvester je izdal pooblastilo, da podpisujejo trdko kolektivno, kolikor ne gre za obveze za banko, tudi upravniki dr. Vjekoslav Povh, pravni referent dr. Adolf France, tajnik inž. Ivan Burja ter starešina odseka Ivan Jošt, vedno po dva kolektivno.

spodariti. Zato je dana uradu za kolonizacijsko pravico, da v prihodnjih desetih letih lahko izvrši tudi revizijo glede lastništva dodeljene zemlje, če se izkaže, da novi lastnik ne zna gospodariti.

Židovstvo na Hrvaškem

»Danas«, novi opoldanski časopis, ki je pred dnevi začel izhajati v Zagrebu, pravi v nekem uvodniku pod naslovom »Židovska trgovina«, da je moralo priti šele ustaško gibanje s svojimi zdravimi narodnimi idejami, da zavezji razkrajajoče kvarno početje Židov na Hrvaškem. V članku piše med drugim, da so Židje s pomočjo svojega kapitala in položaja v gospodarstvu prodrli tudi v hrvaško literarno, znanstveno in umetniško življenje. Imeli so v svojih rokah velik del hrvaškega tiska in so vzdrževali zveze z vsemi političnimi strankami in skupinami. V vsaki stranki so z denarjem kupili ljudi in ideje in so z njimi obvladovali svoje položaj v gospodarskem in javnem življenju. Utrditev židovstva v trgovini, pravi pisec uvodnika, je imela za posledico dejstvo, da Hrvačji nikdar niso stvorili močnejšega srednjega stanu in da o industrijih in bančnikih sploh ni bilo govora. Pod tem da je trpelo tudi politično življenje, kajti, kakor je že pred desetletji ugotovil Fran Supilo, zelo slabo je, da Hrvačje nimajo svojega srednjega stanu, ki bi bil nosilec in opora hrvaškega političnega življenja. Tudi Mauro je pod vplivom Francoza Charla Maurasa tožil, da na Hrvaškem ni meščanstva — torej sloja, ki ni ne bogat, pa tudi ne reven — ki bi mogel pospeševati nacionalen boj in izgraditev domovine. Vlade uredbe proti Židovstvu imajo namen rešiti hrvaški narod gospodarskega izrabljanja. Članek zaključuje izraz zadovoljstva, da je končno tudi temu zlasti zastavljen cilj, da bo Hrvat po mnogih stoletjih trpljenja in hlapčevanja spet postal gospodar svoje dežele, svoje trgovine, svoje obrti in svoje industrije.

Poglavnik dr. Ante Pavelić — poročnik hrvaškega letalstva

Stavko Kvaternik je o priliki svečane predstave opere »Zrinski« v hrvaškem državnem gledališču, sprejel predstavnike tiska in jim dal naslednje izjavo: Pred 21 leti je imenoval sedanji Vojskovodja našega Poglavnika za poročnika hrvaške vojske. Danes, po velikih vojaških svečanostih, je zaprosil Vojskovodja Poglavnika, da izkaže čast hrvaški vojski in sprejme poročniški čin v hrvaškem letalstvu. Poglavnik »izvolil sprejeti to čast s poudarkom, da je srečen, ker je lahko tovariš letalskih častnikov, v katere polaga največje nade in ima vanje zaupanje, da bodo vse večne čase čuvali hrvaško nebo in s staro hrabrostjo in odličnostjo doprinesli k legendarni slavi hrvaškega junštva.

Preseljevanje Židov v Osijsku. Predstojnik mestne policije je odredil, da se morajo vsi Židje v teku enega mesca preseliti iz ulic, ki jih v svojem razglasu navaja. V razglasu je imenovanih 35 ulic. Izven mesta in na ceste, ki vodijo v mesto, je Židom preseljevanje prepovedano.

Iraški odpravnik poslov v Kairu izginil

Rim, 16. jun. u. Poročila, ki so prispela preko Bejruta iz Kaira, javljajo, da je odpravnik poslov Iraka v Egiptu, brat Rašida Alija, bivšega predsednika iraške vlade, izginil iz Kaira. Bil je že prej opozorjen od svojih prijateljev, da pripravlja Intelligence Service atentat nanj. Ni znano, ali mu je sedaj uspelo pobegniti, ali pa je bil od angleške policije aretiran. Dogodek je vzbudil velik vtis v Kairu.

Strogi ukrepi na Finskem

Helsinki, 16. jun. rs. Poslužnoje se svojih gospodarskih polnomočij je finski ministrski svet odredil obnovitev dela v neki tovarni pohištva v Poriju, v kateri so delavci več dni stavkali. Ta ukrep, ki dejansko sankcionira odvzem pravice stavanja, je bil od ogromne večine finskega prebivalstva sprejet z zadovoljstvom, saj se prebivalstvo zaveda resnih delovnih pogojev zlasti v sedanjem mednarodnem položaju. Z drugim odlokom vlade je prepovedano vsako povišanje cen življenjskim potrebščinam, tako živlom kakor tudi oblačilom ter poljskim in industrijskim proizvodom.

Izredno zasedanje Sobjranja

Sofija, 17. jun. s. Sobjranje je bilo sklicano na izredno zasedanje. Sestalo se bo konec meseca. Razpravljalo bo o aneksijskih novih deželi in o vrsti zakonskih načrtov, ki jih je pripravilo finančno ministrstvo.

Po pristopu Hrvaške k trojnemu paktu Zahvala hrvaškega zunanjega ministra grofu Cianu in Ribbentropu

Zagreb, 17. jun. (Velebit.) Hrvaški zunanji minister dr. Lorković je po svoji vrnitvi iz Benetk poslal italijanskemu zunanjemu ministru grofu Cianu brzojavko, v kateri izraža svojo globoko zahvalo za simpatije, ki jih je izkazal Hrvaški o priliki pristopa k trojnemu paktu. Prav tako se zahvaljuje za prisrčen sprejem, ki ga je bila deležna hrvaška delegacija v Benetkah.

pri mlajših narodih z vso močjo do popolne veljave.

Berlin, 17. jun. (Velebit.) Hrvaškega poslanika dr. Benzona in vojaškega atašea admirala Jakčina je v soboto sprejel vrhovni poveljnik nemške vojske mornarice admiral Raeder, v nedeljo pa je hrvaškega poslanika in vojaškega atašea sprejel vrhovni poveljnik nemške kopne vojske maršal Keitel.

General SA. Schramme padel na Kreti

Berlin, 16. jun. rs. V bojih na Kreti je padel eden najbolj znanih visokih oficirjev S. A., general Schramme, poveljnik S. A. v Westfaliji. Služil je kot kapitan v nekem polku padalcev.

Potopljena angleška poštna ladja

Rim, 17. jun. s. Agencija Reuter je objavila, da so nemški bombniki včeraj potopili neko poštno ladjo, ki je vzdrževala promet po Kanalu sv. Jurija in je bila na poti v Irsko.

Sovjetsko notranje posojilo

Moskva, 17. junija d. Finančni komisariat javlja, da je bilo notranje sovjetsko posojilo, razpisano dne 2 junija, že popolnoma vpisano v znesku 9 in pol milijard rubljev. Dne 16. t. m. je bilo vpisovanje zaključeno.

Obnovite naročnino!

Po pristopu Hrvaške k trojnemu paktu Zahvala hrvaškega zunanjega ministra grofu Cianu in Ribbentropu

Zagreb, 17. jun. (Velebit.) Hrvaški zunanji minister dr. Lorković je po svoji vrnitvi iz Benetk poslal italijanskemu zunanjemu ministru grofu Cianu brzojavko, v kateri izraža svojo globoko zahvalo za simpatije, ki jih je izkazal Hrvaški o priliki pristopa k trojnemu paktu. Prav tako se zahvaljuje za prisrčen sprejem, ki ga je bila deležna hrvaška delegacija v Benetkah.

General SA. Schramme padel na Kreti

Berlin, 16. jun. rs. V bojih na Kreti je padel eden najbolj znanih visokih oficirjev S. A., general Schramme, poveljnik S. A. v Westfaliji. Služil je kot kapitan v nekem polku padalcev.

Potopljena angleška poštna ladja

Rim, 17. jun. s. Agencija Reuter je objavila, da so nemški bombniki včeraj potopili neko poštno ladjo, ki je vzdrževala promet po Kanalu sv. Jurija in je bila na poti v Irsko.

Sovjetsko notranje posojilo

Moskva, 17. junija d. Finančni komisariat javlja, da je bilo notranje sovjetsko posojilo, razpisano dne 2 junija, že popolnoma vpisano v znesku 9 in pol milijard rubljev. Dne 16. t. m. je bilo vpisovanje zaključeno.

Obnovite naročnino!

Zapiski na robu

Delo, to je zdravje

Kadar je človek pott, zanj ni boljšega zdravila, kakor da se posveti kakršnemu delu. Kaj je zadovoljstvo? Nekaj danški zdravnik je v svojih obrobni belčkah zabeležil: Zadovoljstvo je čisto postranski proizvod. Če se človek posveti samo zabavi in iskanju naslad, se mu bo življenje kmalu priskutilo. Če pa se človek z dušo in telesom posveti poštemu delu, v katero vložijo svojo voljo in misel, pa če pozabi na samega sebe zaradi tiste stvari, ki mu je važnejša od vsega drugega, tedaj bo nosel polno zadovoljstvo. In ko se bo spomnil prestanih tegob v življenju, bo priznal, da ga je šele delo osrečilo.

Jajce

Kadar razpravljajo gospodinjice o tržnih cenah, se gotovo predvsem pomudijo pri jajcih. Jajčka so svojevrstna tržna valuta. Čim se podražijo, so gospodinjice kar posebno v skrbeh. Res je, brez jajčk ni gospodinjstva, vendar poslušamo, kaj je zapisal znanj prehranjevalni strokovnjak Ragnar Berg:

Kokošje jajce se je v preteklosti mnogo precejevalo kot živilo. Dejansko vsebuje kokošje jajce do tri četrtine vode, ostanek je le v majhnem delu beljakovina. Kokošje jajce ne vsebuje prav nič več koristne beljakovine kakor velik krompir. Toda splošna hranilna vrednost takega krompirja (170 kalorij) je za polgredo mero večja kakor redilnost kokošjega jajca s 75 kalorijami. Zato lahko priznamo jajcu zgolj vrednost povprečnega živila. Orokom izpod petih let nikar ne dajamo jajčk in mesa, kajti v njih vsebovani lecitin in cholin slabo vplivata na otroško živčevje. Tudi še pozneje, ko otrok dorasča, ne potrebuje kaj prida mesa ali jajčk: enkrat na teden zadostuje kosček mesa ali kokošje jajce. Pač ni je treba za izpopolnitev primanjkujejočih snovi in mineralij dajati dosti sočivja in sadja.

Zakaj nahod poleti?

Na vprašanje: »Kako je pač možno imeti poleti nahod?« debimo le prečesto odgovor: »To nikakor ni navadni, temveč seneni nahod! In kar je najhujše pri tem...« Tedaj pa vprašani že ne more več nalučevati, kajti ob glasnem kihanju nam morajo že obrniti hrbet.

Senena mrzlica, pogosto imenovana seneni nahod, je posebno, nekoliko mrzlično s trdovratnim katarjem zvezano vnetje nosne sluznice, ki ga spremljajo večje ali manjše težave. Neprestano kihanje je znak senene mrzlice. K tej bolezni posebno nagibne osebe obolijo redno, pogosto vsako leto, čim vdihavajo izparine nekaterih cvetočih trav, najbolj pogosto ob košnji. Vzrok bolezni je vdihani cvetni prah raznih vrst trav.

Pomen te in podobnih bolezni se izkaže po velikem številu bolnikov in načinov zdravljenja. Oddelku nemške znanosti za preiskave, vseučiliški zavodi in laboratoriji lekarniške industrije se stalno trudijo, da bi napredovala terapija teh bolezni. To je dokaj truda polno delo. V ospredju je pobijanje reakcij sluznice. Še vedno je seneni nahod ena izmed najbolj čudnih bolezni, ki je tudi pri nas, kakor povsod, kjer je mnogo cvetočega gmičja, drevoja in trav, zelo razširjena. V težkih primerih jo v Nemčiji zdravijo z imuniziranjem, ki ga dosežejo z injekcijami. Važno pa je, da se bolnik k zdravniku že v marcu in se zdravi na ta način, ne pa šele, ko so se napadi že začeli. Večino obolenj v naših krajih povzročajo travice. Zato so najbolj pogosta od maja do julija. Amerika je dežela, v kateri je seneni nahod najbolj razširjen. Duševni delavci bolj pogosto obolijo na njem kakor drugi. Podzelsko prebivalstvo je manj prizadeto po tej nadlogi kakor mestno, ker so deželani s stalnim dotikom s povzročitelji bolezni tako rekoč imunizirani.

Pred leti je bilo v Kölnu ustanovljeno celo posebno društvo za pobijanje senenega nahoda, kjer so bolniki lahko iskali nasvete in pomoč pri zdravljenju. Ustanovljene pa so bile tudi svetovalnice za zdravljenje sorodnih bolezni.

FRANZ JOSEF GRENCIGA

56. S. B. 22355. od 18. 11. 1940 g.

Kaj nam obeta letošnja letina?

V sedanjih časih zavisi naše preživljanje največ le od tega, kar bomo pridelali doma. Na uvoz iz drugih pokrajin ni mnogo računati, tako bomo torej navezani na lastni pridelek. Teža se dolenjski kmet dobro zaveda, zato z vso srbnostjo obdeluje svoje polje, da bi na njem čimveč pridelal, da bi bilo preživljanje domače družine zagotovljeno in da bi še kaj preostalo za prodajo. Z izkupičkom bi si rad nabavil druge najnujnejše potrebščine.

Skrbno obdelano polje ne kaže ravno slabe slike in če ne bo kake nesreče ali preveč dežja, utegne biti prva žetev prav povoljna. Vsa žita kažejo precej dobro. Dež, ki je bil zelo potreben, je poživil poljske sadeže, ki potrebujejo sedaj, ko je zemlja dovolj namočena, lepega in toplega vremena. Krompir, ki so ga letos dolenjski kmetje mnogo sadili, obeta lep pridelek. Ker je fiziološka in tečna hrana in ga mnogo uživamo tudi v stročju, je letos mnogo več posejanega kakor druga leta in je prav lepo kalil in se ugodno razvija.

Koruzna glavna kmetička hrana je marsikje bolj slabo kalila. Na marsikateri njivi je zelo redka in so večje površine brez rastlin. Take prazne prostore bi kazalo nadomestiti s pozno koruzo ali s hitro se razvijajočo činkvantino, katere seme se dobi pri Kmetijski družbi. Za činkvantino je skoraj še ves junij čas, da jo posejemo.

Tudi ostali poljski sadeži obetajo do sedaj precej dobro letino. Dolgo hladno in preveč deževno vreme pomladi je ograjalo rast živinske krme, vendar se je seno v lepih toplih dneih hitro popravilo in se obeta precej bogata košnja, ki se bo pričela takoj, ko nastane toplo in suho vreme. Trave so v cvetju in je prav čas za košnjo, dokler vsebuje seno še dovolj redilnih snovi, zlasti beljakovin. Dolenjski kmet sicer rad greši, da kosi prekasno, češ da več nakosi, vendar ga je skušnjava že izmordila, da je pravočasna bolj zgodnja košnja boljša, ker da sicer nekoliko manj sena, toda to je tečajneje.

Važno vlogo bo letos imelo tudi sadje. Toda žal zgodnjega sadja ne bo mnogo. Čeravno je sadje bogato cvetlo, vendar se zaradi slabega vremena in nezrela čebel ni moglo oplojiti. Češpije so skoraj popolnoma odpovedale in jih ne bo. Nekaj boljše bo pozno sadje, zlasti jabolka pa vendar ne v toliki meri, kakor je bilo ob lepem cvetju pričakovati. Sadno drevice napadajo razni škodljivci, tožer pozor pred njimi in jih pravočasno zatirajte! Brozga za škropljenje naj bo vedno pripravljena. Če ni dobiti galice, naj se nadomesti z nospraznom, ki je sicer dražji, a se vedno bogato izplača, da obvarujemo drevice in sadje, ki bo letos kar dragoceno.

Cebelarji, ki so v deževni pomladi že skoraj obupavali, se zdaj s čebelnimi družinami pohvalijo. Čebele so si precej opomogle in nabrale precej medu. Roji so se

sicer nekoliko zakasnili, zato pa zdaj tem pridnejše roje. Ob ugodnem vremenu in ker je zdaj še precej paše, se utegnejo še izdatno popraviti in nabrati sladke strdi, da bo kaj trčati. Če ne bo dež izpral, se obeta tudi letos hojeva in smrekova čebelnja paša. Vinogradi kažejo ugodno.

Deževje ovira delo na polju

Novo mesto 15. junija.

Vse kaže, da bo letos sv. Medard izpolnil svoj za poljedelca nič kaj vesel sloves. Že ves teden nagaja dež in ovira delo na polju, ki ga je ravno v tem času zelo veliko. Nekateri okopujejo krompir in koruzo, drugi, ki so zgodaj sejali krompir, ga že ogrebajo, a delo ne gre od rok. Radi obilnega dežja raste prebujno plevel, ki povzroča, da gre delo mnogo bolj počasi od rok. Poljska dela, ki bi morala

biti že izvršena, še vedno čakajo pridnih rok.

Čas košnje je prišel. Trave so v cvetju in koševna kosa čaka le ugodnega sončnega vremena. Zita pričenojati cveteti in nič j m ni po godu prevelika moča. Zlasti slabo pa vpliva na vinograde, ki po ogromni večini zaradi manjkajoče galice še niso zavarovani proti peronospori. Tako utegne sv. Medard, če se bo dosledno držal ljudskega reka, napraviti veliko škodo, ki bo zlasti v sedanjih časih, ko ljudstvo že komaj pričakuje dobre žetve in zgodnjega prideleka, tem bolj občutna. Toda upajmo, da bo zopet kmalu posijalo toplo sonce in osušilo zemljo ter pospešilo zastalo rast.

Lepega vremena komaj čakajo tudi čebele, ker imajo prav v tem času še posebno dobro pašo, da naberejo sladke strdi.

Novice z ljubljanskega magistrata

Nakaznice za krušno moko, riž in testenine

bodo po razpisu Prehranjevalnega zavoda Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino uvedene 21. junija. Vsak državljan, ki stalno živi v ljubljanski občini, bo imel ne glede na starost ali spol pravico na eno živilsko nakaznico, glasečo se na njegovo ime, za nabavo 6 kg krušne moke ali 7,5 kg kruha, poleg tega pa še 1 kg riža in 1 kg testenin na mesec. Pridelovalci žita z družinami in posli ter tudi tisti, ki imajo zalogo moke, pa bodo imeli pravico samo na 1 kg riža na mesec ter jim bo zato izročena živilska nakaznica brez odrezkov za moko ali kruh in testenine. Mestni prekrbovalni urad v Ljubljani bo upravičenim razdelil karte na podlagi dosedanjega popisa in prijav s posredovanjem trgovcev. V ta namen mestni prekrbovalni urad vabi vse ljubljanske trgovce na drobno, naj za svoje odjemalce pridejo po živilske nakaznice v četrtek 19. junija v II. nadstropje Mestnega doma, in sicer oni z začetnimi črkami svojega imena od A do M dopolne od 8. do 12. ure, od N do Z pa popoldne od 14. do 18. ure. Opozorjamo trgovce, da bodo zaradi preprečenja navala dobili živilske nakaznice izključno samo po tem razporedu. Obenem bodo dobili trgovci za plačilo v gotovini tudi nakaznice za akontacijo moke, in sicer najmanj po dve vrečji po 100 kg, trgovci z večjim številom odjemalcev pa več. Vse prebivalstvo pa opozorjamo, naj ne pričakuje, da bi na junjske nakaznice dobilo živila za ves mesec, temveč jih bo dobilo seveda samo za dneve od 21. do 30. junija, torej samo tretjino za ves mesec junij določene količine moke

ali kruha ter testenin in riža, kar bo razvidno tudi z nakaznic za ta mesec.

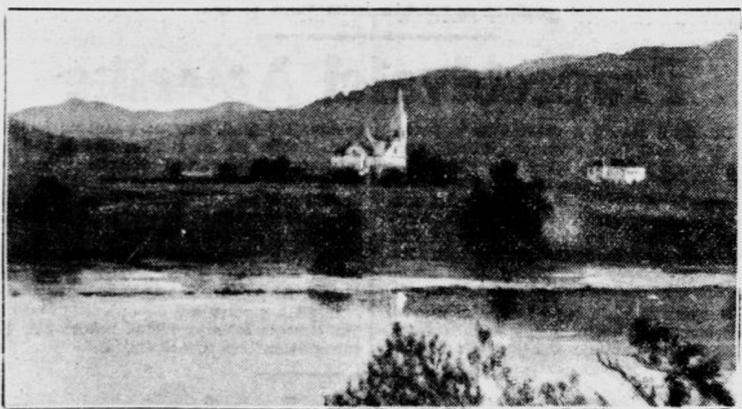
Terasa na opornem zidu Ljubljance

vzdolž Hribarjevega nabrežja s svojo smaragdno zeleno trato najučinkoviteje poživlja vso sivino težkega zidovja. Čudovito prijeten je pogled na to žametno zeleno preprogo nad kalno vodo in vsakdo si želi, da bi tudi terasa na drugi strani Ljubljance dobila tako lepo trato. Toda vsaka preproga mora biti čista in snažna, ne pa nasmetena in nastlana s papirjem in najrazličnejšo šaro, kakršne so večkrat terase ob Ljubljani na obeh straneh tromostovja. Odrasli ljudje so bili menda že dostikrat opozorjeni, kako grda razvada je v Ljubljani tako smetenje ulic in cest, vendar pa moramo naše, za snago mesta tako vpete občane še posebej opozorjati, kako grdo kvarijo ugled mesta z najraznovrstnejšimi odpadki posejane terase, nasmetene zelene trate, ter bregovi Ljubljance. Precej bolj bo treba paziti tudi na našo mladino, ki smatra bregove in terase ob Ljubljani za smetišča in igrišča, kjer lahko počenja, kar hoče. Kadar je Ljubljanka zaprta, je pa spet njena struga torišče mladinskih iger, kamor se paglavci podajajo na pustolovsko iskanje zakladov, drugi jim pa spet mečejo v strugo najrazličnejše predmete v splošno zabavo gledalcev. Seveda se pa med gledalci marsikdo tudi zgraža ter vprašuje, če v Ljubljani ni mogoče napraviti reda tudi na bregovih in terasah Ljubljance ter v njeni strugi sami. Davkoplačevalci in prijatelji snažne Ljubljane naj pa premislijo, da spravljane smeti prav mnogo velja ter je zato tudi v njihovo korist, če sami malo pazijo na red in opozorjajo male in velike občane, naj se odvajajo metati smeti in odpadke na oporno zidovje, bregove in v strugo Ljubljance.

Sprehajalec na Gradu

je vsak dan več, ker prihajajo uživati vonj cvetočih akacij in bezga, prav radi se pa zadržujejo tudi pred grajskim poslopjem ter preračunavajo, kakšen bo grad po prvi prezidavi. Veliki skladi podpeškega kamna gledalce posebno mikajo in prav pogosto se oglašajo vprašanja, zakaj je treba toliko obdelanega kamna. Nekoliko že sami vidijo, saj so že postavljeni odri in opaži za visoki obok glavnega vhoda, ki bo res monumentalen in tako okrašen, kakor zasluži ljubljanski grad kot krona vse pokrajine. Najprej je bilo treba prestaviti vse električne vode, kar je delo precej zamudilo, a sedaj je že kamenje oklesano in obdelano ter popolnoma pripravljeno, da bodo prav naglo sestavili kamnite stebre in loke ter napravili križne svode arkad, ki bodo ostale presterno razgledno teraso grajske restavracije. Kakor že vemo, bodo glavni restavracijski prostori v okroglem stolu na desni glavnega vhoda. V pritličju stola bo velika klet, ob stolu pod teraso pa kuhinja in drugi potrebni prostori. Iz kleti bomo prišli v okroglo dvorano z balkoni na vseh straneh, od koder bo najlepši razgled na vrhove in severno stran rajsko lepe okolice. Prav posebno bo pa goste mikala manjša soba nad glavnim vhomod z razgledom po glavnem grajskem drevoredu tja doli čez tako lepo zasajene ekope in preurejene ter okrašene utrdbe. Iz dvorane bomo pa ob toplim vremenu

Naši lepi dolenjski kraji

Nedaleč od Kostanjevice je prijazna vas Sv. Križ. Vinorodna okolica tega kraja je splošno znana, saj sloves cvička z Gadove peč ne zaostaja za pridelkom s Trške gore in Grečvja. Avtobusna zveza Novega mesta s Kostanjevico in Sv. Križem je vzpostavljena. Naša slika kaže Sv. Križ z Gadovo pečjo in Bočjem v ozadju. S teh pobočij so krasni razgledi po krški in savski dolini in na venec štajerskega pogorja. Sv. Križ večkrat trpi zaradi povodnji. Gotovo bo v bodočnosti storjeno vse, da se ne bodo poplavne nesreče vrstile v tolikšnem obsegu, kakor se je to nekajkrat zgodilo zadnja leta.

hodili na teraso uživati razgled na mesto, prijetnosti udobja zares sodobnega gostoljubja in počezjo z zvezdami posejanih poletnih ljubljanskih noči. Nestrpnj Ljubljancan: že komaj čakajo, kdaj bo grajska restavracija odprta, zato jim pa moramo povedati, da bodo odslej dela prav naglo napredovala, saj je, kakor rečeno, že vse gradivo pripravljeno in sploh je na vsem grajskem hribu vedno več mestnih delavcev pri urejanju nasadov, da bo naš grad v kratkem dobil tudi svojemuo dostojanstvu primerno krasotno okolico.

Lipovo cvetje

je posušeno prav izvrstno za okusen in zdravilen čaj, zato naj ga pa ljudje letos nabere mnogo več kakor minula leta. Seveda naj pa povsod nabirajo lipovo cvetje samo z dovoljenjem lastnika dreves, zlasti naj pa pri nabiranju pazijo, da ne polomijo vej in ne poškodujejo lubja. Pri nas pa raste tudi še polno drugih zdravilnih rož in rastlin, ki so nekatere zares prvovrsten nadomestek za najdražji kitajski čaj. Sicer pa nikomur ni več skrivnost, da smo tudi doslej popili prav mnogo drugega kitajskega čaja — iz naših domačih rož, ki so se vrnile v ljubo domovino lepo zavite in etiketirane. Nabirajmo torej domače zdravilne rože in rastline ter jih pravilno v seni posušimo in porabimo doma ali pa prodajmo raznim trgovinam in zdravim, ki to blago tudi letos spet prav dobro plačujejo, da pomeni zbiranje in sušenje takih rastlin nov vir dohodkov zlasti za naše revnejše prebivalstvo. Ljubljancane pa moramo pri tem opozoriti, da mestna občina ne vzdržuje svojih parkov in nasadov ter drevoev za tako udeleževanje prebivalstva.

Ljudske predstave v Drami

Letos vlada kljub poletnemu času za gledališke predstave nenavadno zanimanje, o čemer pričajo domala stalno razprodane hiše. Zato bo igrala naša Drama tudi še po oficinem sklepu sezono, ko bodo odigrane vse predstave za abonente. Zadnja abonentska predstava v Drami bo v četrtek 19. t. m.

V načrtu so ponovite najuspešnejših predstav zadnjih dveh sezon, in sicer dela klasikov, italijanskih, slovenskih in drugih dramatikov. To so: Shakespeareova dela »Othello«, »Romeo in Julija« in »Komedija zmešnjav« in Schillerjevo »Kovarnost in ljubezen«. Izmed italijanskih del bodo uprizorjena Pragma »Zaprta vrata«, Benediktijevih »Trideset sekund ljubezni« in »Rdeče rože« ter Camasia in Otilia »Bog z vami, mlada leta!«. Od slovenskih iger bodo zastopane Kozakova »Lepa Vida«, Milčinskega »Cigani«, Detelov »Učenjak« ter Goliev mladinski igr »Princeska in pastirček« in »Snežuljčica«. Od tujih dramatikov pridejo na vrsto: Klavund: »Krog s kredo« in »Praznik cvetočih češenj«, Gogol »Revizor«, Gehri »Sesto nadstropje«, Vuolijki: »Žene na Niskavurju« in Schönthan: »Ugrabljene Sabinke« ter mladinska predstava: Burnettova »Mali lord«.

Predstave bodo izven abonmaja, ljudske predstave, po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol. Vršile se bodo v običajnem večernem času ob 19.30. Na ta način bo vsakomur omogočen obisk najuspešnejših iger preteklih sezon.

Rdeči križ poroča

Poštno ravnateljstvo nam je na našo prošnjo glede odpreme paketov za inozemstvo odgovorilo:

Do nadaljnjega je iz tukajšnjega območja odprt samo pisemski promet za inozemstvo. Tako je za sedaj mogoče odpravljati le pisemske pošiljke za vojne ujetnike za razne države. Pošiljke so seveda oprčene poštnine, bodisi da jih pošilja Rdeči križ sam ali pa privatniki. Pošiljke, naslovljene direktno na vojne ujetnike, morajo imeti poleg natančnega naslova ujetnikov tudi še označbo (šifro), in sicer na levi strani zgoraj »Prisonnier de guerre«, na levi spodaj pa »Franc de port«.

Vse take pošiljke za katerokoli državo se odpravljajo iz tukajšnje province v notranost Italije, od koder jih potem usmerjajo v namembne kraje.

Ko pa bo mogoč paketni promet, bomo javnost pravočasno obvestili.

Na Rdeči križ je prišlo nekaj obvestil. Svoje naprosamo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22 b:

Dobrič Stevan, Kovač Silva, Lapajne Janko, Markovič Zora, Petrič Ivo, Rudan Lojze, Sosič Milan, Šepec Slavko, Trifunovič Ilija, Urbič Drago, Zupančič Erika.

Naprosamo g. Franca Ajdiča, Podmilščakova 15, da dvigne obvestilo o g. inž. Srečkoviču.

Gd. Stefica Jug iz Laškega javlja, da je po eksploziji v Smederevu ostala živa in zdrava.

Naprosamo g. Kurenta, stanujočega na Gradu, da se javi v pisarni zaradi neklih informacij.

Na poti iz Trsta v Gorico

Opel je poskakoval po strmi poljski poti nizdol, ko da nas hode treščiti v morje, potem pa je zavil na gladko široko asfaltirano cesto. Skozj Skedenj — v igračasto majhni luki, obdani od hš, se se zibali ribiški čolni in trkali drug ob drugega — se je Bradivoju ob spominu na fantovska leta, ki jih je preživel v nočeh tod razvezal jezik. Vse ostarije nam je pokazal, koder je kdaj veseljavil. Ziv dokaz je da postane lahko iz najbolj neugnanega veseljaka najzvernejši zakonski mož in oče. Evo vam dokaza!

Sredi Trsta je planil nenadno pokonci, da je zadel ob strehe limuzine:

— Za božjo voljo, vedja ustavite, ustavite! Skeraj bi bil pozabil! V lekarno moram, prav v to tam, po trpotce ekstrakt! — je pojasnjeval svojo naglo zahtevno. In že je hitel čez trg v lekarno. Ko se je vrnil pa ne še udobno sedel je ves srečen, da je otel nakup soka pozabi, pomenljivo potožil prsta na steklenico in pribil, da ga ni boljšega sredstva za žensko zdravje, kakor je ta v steklenici. Prav ozmerjal me je, ko sem se drznil — fant — trdit, da sličevka, v kateri je vložena mecesnova gobča, ki jo je sestrelil divji lovec z vrha najvišjega mecesna gori v solčvskih planinah, ženske kar najboljše pozdravi.

— Lojze, ti pa kar tiho! Nimaš legitimacije! — mi je še vrgel v obraz. Porazen sem umeknil.

Na vojni skozi Barkovlje sva se umirila, vzajemno občudovala divjo krasoto obročja in hvallila ogromno delo, ki ga je

opravila država, ko je dala v to trdo, dolgo steno izsekati to impozantno cesto-galerijo, s katere se vseko nad morjem s stene razgleduješ po vsem tržaškem zalivu. Kaj so mar italijanski delavnosti in požrtvovalnosti trud in stroški! Priroda je premagana, edinstveno lena avto-cesta je tu in to je vse! Edino neprijetno je to da je tu prirodnih lepot in krasot nakupičnih čez vso mero, preveč je vsega naenkrat! Na levi pod nami sirno morje z barčicami, na desni pa ena sama dolga alpska stena polna bujnega alpskega cvetja in drugih trajnic, med nje pa so večni kiparji, zob časa in elementarne sile, postavili svoje fantastične kamenite skulpture, živalske glave, stebre, igle, škribine in stene ter ogradiili ta del zaliva z enim samim velikim prekrasnim alpinetom, ki so ga znali graditelji te impozantne cestne galerije ohraniti ljudem, večno željnim prirodnih lepot. V daljavi se nam bliža stari devinski grad, zgrajen na steno skale, ki se je bogve kdaj pred večji kakor nalašč zanj navpično dvignila iz morja. Podoba je, da bo stal in kljuboval vsem silam še dolgo, dolgo, preden se bo s skalo vred pogreznil v morje.

Čuden epom in drevovju Opela je vzemirnil krmarja Marjana pa tudi naju; občudovanja krasot je bilo kraj, zakaj sunkanje ni hotelo ponehati. Menda mu je kaka smet ustavila obtok krvi-bencina. Bradivoj, ki se na organizme dobro spozna, je predlagal, da v Gorici podvržemo avto temeljni klitirji, ki da povsod pomaga. Na Sesslano smo pri žlahtni gospe Legiševi usta-

vili, sedli pod latnik in pokusili njen s'jajni teran, Opel pa je med tem lepe počival. Na Devin nas je potem kar gladk potegnili; podoba je bila, da mu je odleglo. Ko smo se poslovili od gospoda Plesa, ki nas je priznalo pogostil, smo odbrzeli na doberdobsko planoto. Plini in vetrovi v Opelu so se spet zgostili v nevarno kručenje; balj smo se, da mu popoka jekleno črevesje.

— Konjaka vprega je vse bolj prepresta in zanesljiva kakor pa tale bencinska kočija — je malce nejevoljno pripomnil Bradivoj. — Konj se z nezadržanim ropotom sprosti vetrov, ki so vse bolj znosni kakor pa bencinski smrad, — je še zagodrnjal v brado in v njen gornj del potisnil argreto.

Večeriło se je že, ko smo vozili mimo doberdobskega jezera, ki je v tem času suho, ter mimo ravnega, mahovitega dna. Ob pogledu nanj in na vso planoto nas je prevzel p-božen spomin na fante in močve več narodnosti, zlasti pa na naše, ki so tu izkpravili v svetovni vojni. Priroda, ki je zacelila že vse rane na tem razvrnem kršnem svetu, ne bo mogla človeštvu nkolli izbrisati iz spomina strašnega trpljenja in klanja ubogih fantov in mož na tej trdi, kameniti pokrajini, četudi je zdaj vse to širno morišče en sam zelen gaj. Grob ostane grob, četudi je ena sama cvetna gomila.

Dež se je vlił, da na mah ni bilo več kaj razgleda. Opela je razrazilo vedno bolj in vedno pogostejše je običal. Zeleji smo si, da bi bili čim prej v Gorici pri avtomobilskem veterinarju, ki bi mu pomogel. Zavozili smo v mlad cipresni drevored ki se je kmalu sprevrgel v platanjskega. Ponehalo je dčevati: Sveta Gora, Sabotin, Sv. Gabri-

jel silijo vedno bolj iz meglenga ozračja. Prve vile in letališče, kjer kakor mokre kokoši žde veliki zračni ptičji, hite mimo nas. Ze smo v Gorici, ki je tudi mokra nad vse lepa. Zapeljemo naravnost v avtomobilsko zdravilišče. Napeljali so debelo gumasto cev in jo potisnili našemu Opelu v drevovje. Pričelo se je temeljito čiščenje, da je brizgalo še po nas.

V hotelu »Evropi« pri gospe Prinčičevi smo našli sila udobno zatočišče in vso preljubo gorško domačnost. Odkazala nam je sohe, v katerih smo se takoj umili in očistili, potem pa nas je povedla v jedilnico, kjer smo bili postreženi z odlično pripravljeno večerjo. Le žal, da se je utrujeni krmar Marjan ni mogel udeležiti. Od bencinskega smrada, ki mu je ves dan silil v nos, ga je jela boleti glava. Ko mu tudi sprehajanje ni pomagalo, je odšel slabe volje spat. Z Bradivojem pa sva šla po gorških ulicah stikat za hudičevim »Gradnikovine« vinom. Našla sva ga v kleti, kjer so se domačini tlačili ob sede in s'šil s kozarci v rokah čez pult v točajko. Tudi Bradivoj, velikan, je s svojo dolgo roko preko teles, hrbtov in glav žejnih mož, silils pollitrom v točajko, ki se ga je, najbrž zaradi njegove imenitne brade, takoj usmilila. Zmagoslavno ga je v loku zavihel čez glave žejnih pivcev, postavil na mizo in pokusila sva ga. Poznavalsko je pocmakal in odločil že vnaprej, da ga bova še pol. Ko sva se ozejana zrinila spet na ulico v temo, sva po stari ljubljanski šegi zapela in pojoč iskala poti do hotela, ki ga nikakor nisva mogla najti. Ob visokem poslopju je dremal v svojem vozu izvošček, ki nama je rad ustregel in naju popeljal v hotel. Prebrisanec naju je trikrat peljal okrog po-

sloplja in naju izložil točno na tistem mestu, kjer naju je naložil, namreč pred vhomod v najin hotel, ki ga prej tučja, v temi nisva spoznala. Hudomušno in kratko je šofer rekcl: »Siamo qui! Cinque lire e buona notte!«

Spomenik padlim v Gorici

Štirinajst ur v bitki na morju

Poročevalec ameriške agencije »United Press«, ki se je udeležil neke bitke v Sredozemskem morju na krovu neke britske bojne ladje opisuje potek letalsko-pomorske bitke v borbi za Kreta. Ladje, ki so sodelovale v tej bitki, so operirale v bližini Peloponeza in oklopnica s poročevalcem se je ravnava vračala skozi ozino pri Kiteri, da bi podprla dve križarki, ki sta bili poškodovani od nemških strmoglavcev. V tem področju so doživeli Angličje strašen napad, ki je trajal štirinajst ur s pavzo komaj tridesetih minut. »Frankfurter Zeitung« pomena vtise ameriškega poročevalca v naslednjem:

Napad je dosegel višek ob pol dveh popoldne, ko se je pojavilo krdo bombnikov v kratkem roku nekaj minut. Topovi na ladjah so streljali v vse smeri. Bilo je nemogoče osredotočiti se na en sam cilj. Nenadoma so se pognala iz oblakov tri letala proti oklopnici, ki je vozila z brzino kakšnih 60 km na uro. Preden so imeli topničarji dovolj časa in prilike, da bi namerili cevi svojih topov proti njim, so priletela letala nekaj sto čevljev nad ladjo ter odmetavala bombe, nato pa se zopet urno umaknila za oblake. Vse to se je izvršilo z bliskovito brzino. Ob krmi so morali biti izvrstni letalci. Ena izmed bomb je oplazila

prednji bok ladje, toda ni zanetila ognja. Povzročila je le majhno škodo. Vsaka ladja se je morala braniti najmanj proti desetim letalom. Najmanj štiri in dvajset letal je napadalo oklopnico, na kateri je bil poročevalec. Medtem ko so vsi topovi bruhali ogenj, se je primerila med ladjami resna izguba. Neka težka bomba je padla na krov enega izmed rušilcev. Sledila je strašna eksplozija. Ladja je v trenutku zagorela. Zdelo se je, da se hoče preklati na dve. Najbrž je bilo zadeto skladišče za municijo. Strmoglavci, ki so videli ta uspeh so porabili priliko, da so prileteli še nižje nad ladjo, da bi dovršili svoje delo. Ali je bil rušilec še enkrat zadet, ne morem povedati, kajti bil je zagrnjen v oblak črnega dima. Možstvo je dobilo povelje, naj zapusti ladjo. Prekrcalo se je na krov drugega rušilca. Na tucete bomb je treskalo okrog rušilca v morje. Naslednja žrtev bombnih napadov je postala neka križarka, ki jo je takisto zadela bomba težkega kalibra. Kljub temu, da je na ladji izbruhnil ogenj, je križarka vozila s polno paro dalje, nazadnje pa jo je morala posadka le zapustiti. Mornarji so poskakali z rešilnimi pasovi v morje. Na pomoč jim ni mogla priti nobena ladja in tako so se morali truditi, da dosežejo nabrežje Krete. V tej borbi je

podlegla še druga križarka, ki se je potopila.

V tem času se mi je zdelo, da ne bo napada nikoli konec. Število napadajočih bombnikov se ni hotelo skrbiti. Vreme za napad je postajalo čedalje ugodnejše. Gotovo vedo Londončani, kaj se pravi za živce, biti v ognju takšnega napada, toda kaj pomeni biti v takšni bitki na krovu ladje, iz katere streljajo topovi iz vseh cevi, biti v nevarnosti, da te vsak trenutek zadene izstreljek ter nato utoneš v morju — to mora samo doživeti. Tako sem si mislil, ko sem ležal poleg poveljnika ladje v zgornjem poveljniškem mostu oklopnice. Toda že v naslednjem trenutku sem se preprical o nečem drugem. Nad nami se je pojavilo krdo letal s strahovitim žvižganjem. Padle so tri bombe. Ena se je razpočila tik ključna, dve pa na krovu. Škoda k sreči ni bila velika. Niti ogenj ni izbruhnil. Letala so priletela še nad nas, toda zdaj jih je očitno prignala samo radovednost, da bi ugotovila povzročeno škodo. Silovitost atake je popustila, napad sam pa se je nadaljeval dokler ni nastopila odredilna tema. In ko se je storila noč, sem bil medel kakor še nikoli v svojem življenju. Vendar pa sem bil vesel, da še živim...«

Povratak italijanske podmornice z Atlantika na svoje oporišče

Variofon

Poslušalci radia so imeli pred kratkim priliko poslušati koncert Wagnerjevih, Lisztovih in Chopinovih del, ki se je odlikoval po mojstrski izvedbi in doslej nezanimnim zvočnimi odtiski. Bil je to prvi koncert, ki so ga registrirali z »variofonom«, novo napravo za beleženje zvokov, ki jo je izumil sovjetski znanstvenik Holpo.

Variofon beleži zvoke na navadni film, pri tem pa mu ni treba ne glasbil ne orkestrorov. Poseben operater posnema z novo napravo glasbo naravnost iz not, in sicer z največjo točnostjo ter s pomočjo optične fotografije. Čeprav je to posnemanje mehnično, pa mora z variofonom ravnati oseba, ki pozna glasbo do potankosti. Po-

ročajo, da bo z novim izumom mogoče doseči zvočnosti, kakršne niti z modernimi glasbili doslej ni bilo mogoče doseči.

Zavarovanje udobnega življenja

V Lozani so osnovali zavarovalnico, ki hoče delovati v področju, katerega zavarovalnice doslej niso izkoriščale: področje udobnega življenja. Nova družba hoče očiglaviti milijonarjem in bogatašem, ki so tega ali onega razloga našli v bedo, vse ugodnosti bogatega življenja. Seveda bodo morali plačevati tedaj, ko bodo živeli v udobnih razmerah, pošteno premije. Zavarovalnici, ki bi se morali zateči k zavarovalnici, bodo dobivali nakaznice za vse luksuzne potrebe vsakdanjega življenja, in bodo lahko brez skrbi živeli v kakšnem razkošnem hotelu ali svetovnjaškem središču, ki si ga bodo sami izbrali.

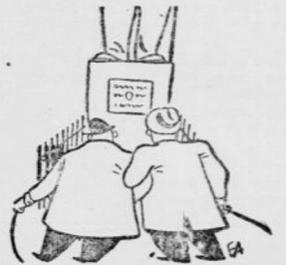
Spremembe v angleškem propagandnem ministrstvu

Švedski listi poročajo, da sta predložila svoji ostavki desna roka britskega informacijskega ministra Duffa Coopera, sir Walter Monckton in njegov ožji sodelavec Redcliffe. Oba uradnika sta bila v stalnem boju z britskim vrhovnim poveljstvom, ki ni hotelo objavljati vesti o angleških vojaških operacijah, tako da so jih morali angleški listi pobirati celo iz nemških in italijanskih virov. Javnost pa ni napadala vrhovnega poveljstva, temveč oba uradnika.

A NEKDOTA

Detlev von Lillencron je imel imovitega prijatelja, čigar duševne sposobnosti pa niso bile baš bogate. Neki znanec se je čudil, da si išče pesnik takšno družbo. Lillencron je odgovoril z nasmeškom: »Nu, kar se tiče tega nedostatka, ga v polni meri izravnavam dejstvo, da razpolagam z bogato kletjo z zelo izbrano vsebino!«

VSAK DAN ENA

»Osnovala sva skupno podjetje, za katero je dal on svoje izkustvo, jaz pa denar.«
»In kako se je končalo?«
»On ima zdaj denar, jaz pa izkustvo...«
(»Politiken«)

Izumitelj torpednega letala

V Berlinu je umrl v sedemdesetem letu svojega življenja Franz Schneider, mož, ki je vse svoje življenjsko delo posvetil napredku nemškega letalstva. Rodil se je sicer v Švici, toda že v mladih letih se je preselil v Nemčijo, kjer se je dal naturalizirati.

Svoje prve izume je dovršil Schneider v sodelovanju s francoskim letalcem Niuportom. Tega pa je l. 1911. pri manevrih doletela smrt. Kmalu nato je prejel poziv od Deutsche Luftverkehrsgesellschaft v Johannistalu in ker se mu je odzval, je bil imenovan za glavnega konstruktorja družbe. Zgradil je najprej dvokrovno letalo, ki je pri vseh tekmah dobilo prvo nagrado. To je bilo v letih 1911. do 1914. Ta konstrukcija je dobila v letalskih krogih naziv »kamela« in sicer zaradi tega, ker je imela ob strani trupa nameščene posode za bencin. Toda svetovno slavo si je pridobil Schneider šele z vgraditvijo strojnice v letalo. Strojnica, ki strelja skozi vrteči se propeler, je njegov izum. Leto dni po tem izumu je Schneiderju uspela nova kon-

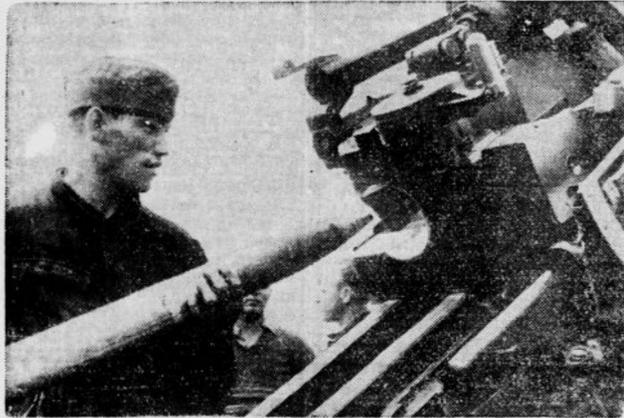
strukcija: vrteči se strojniški stolp, ki je še danes v rabi na bojnih letalih. Manj kakor to pa je znano, da je bil Schneider prvi, ki je izumil torpedno letalo. Že v svetovni vojni se je iz takšnih letal posrečilo torpedirati niz trgovskih ladij, dasi se ta iznajdba proti vojnim ladjam ni obnesla, ker so jo premalo preizkusili in uporabljali.

Pokojni Schneider je bil mož, ki je delal brez odmora. Med njegove izume spada enokrovno letalo s sinhronizirano strojnico in oklopnim stolpom za opazovalca. Letalci to letalo posebno cenijo. Šele l. 1917. je Schneiderju uspelo, da je mogel osnovati lastno tvorniško podjetje. Tedaj se mu je posrečila konstrukcija majhnega bojnega letala z motorjem, ki je razvijal 220 ks. Ta izum je posekal vse dotedanje konstrukcije v pogledu hitrosti, okretnosti in sigurnosti. Značilno je, da je antantna komisija razbila konstrukcijo tega letala na drobne kose. Schneiderju je bilo tedaj blizu petdeset let. Kljub temu ni obupal. Posihmal je posvetil ves svoj študij in zanimanje izdelovanju majhnih letal.

Grafologija in zakon

Da bi kandidatom za zakon prihranil poznejša razočaranja, je poročni urad v Bostonu sklenil, da bo svojim klientom dal na razpolago grafologa. Ta pregleduje pisavo dvojic in jim svetuje ali odsvetuje zakon, kakršen je pač vtis, ki ga je pisava nanj napravila. Pripovedujejo, da se je že nekoliko napovedanih zakonov v zadnjem trenutku razbilo, in to zaradi nepopolnih napovedi, ki jih je dal ta grafolog.

Dalekometni top

v akciji na nabrežju Rokavskega preliva

Praprebivalci Amerike

Dr. Emil Hauray z vseučilišča v Tucsonu je v neki jami v rezervatu Indijancev iz plemena Papagos odkril nekakšen zasut vodnjak, ki so njegove plasti imele skupno globino 4 m. V teh plasteh je našel različne sledove prežgodovinskih dob v Ameriki, a kolikor kažejo dosedanja izsledki, bo mogoče s temi sledovi pojasniti življenje prvotnega prebivalstva v teh krajih za dobo, ki obsega okrog 7000 let.

V zgornjih plasteh so Hauray in njegovi sodelavci našli kovinske in steklene izdelke, kakršne uporabljajo današnji Papagi, ki

prebivajo v jami običajno v mesecu juniju. Čim globlje pa so raziskovalci kopali v globino vodnjaka, tem starejše predmete so spravljali na dan, tako da so na dnu odkrili predmete iz kamene dobe, ki so jih domačini uporabljali po vsej priliki kakšnih 5000 let pred našim štetjem.

Na dnu so izkopal tudi devet dobro ohranjenih mumi, o katerih pravi dr. Hauray, da potrjujejo azijski izvor prvotnih ameriških prebivalcev. Srednjevelika postava, okrogle lobanje, nizko, bežeče čelo in mongoloidni tip to dokazujejo.

Japonci in jazbec

Japonski nacionalizem propagira povratak k starim izročilom in v skladu s tem povratkom je, če v deželi vzhajajočega sonca sedaj jazbečovo meso spet bolj cenijo nego v desetletjih, ko se je japonski jedilni list evropeliral. Že starojaponske junaške pesmi slavijo krepko in okusno jazbečovo juho.

Sodiijo, da je v tej deželi še danes kakšnih 200.000 jazbecev, a jazbečeve kože

so bile vedno važen japonski izvozni predmet. Japonske družine cenijo sedaj dosti bolj tudi jazbečovo meso, ki spominja po okusu na račje meso. Že tri, štiri mesece so jedi iz tega mesa na jedilnih listih najfinjših restorarov v prestolnici in kaže cene niso nizke. Povpraševanje je tako naraslo, da so bile oblasti pred nedavnim prisiljene določiti najvišje dovoljene cene.

Nestrohnelo truplo

V cerkvi v Hechsviku na švedskem so v podzemski jami odkrili krsto s truplom mlade ženske. Truplo je bilo popolnoma nedotaknjeno, kakor da so ga balzamirali. Tudi bogatega oblačila in belega poročnega pajčolana zob časa ni bil načel.

Kakor so ugotovili, gre za nevesto, ki je umrla l. 1702 nenadno med poročno ceremonijo. Doslej še niso mogli ugotoviti, zakaj nje truplo do današnjega dne ni razpadlo.

Italijanska fotografska umetnost na Dunaju

Na Dunaju so otvorili razstavo italijanske umetniške fotografije, ki sta jo organizirali italijanska in nemška zveza fotoamaterskih društev pod pokroviteljstvom nemškega propagandnega ministra Goebelsa in italijanskega veleposlanika v Berlinu Alfierija. Izbrana italijanska dela so zbudila veliko pozornost in obisk razstave je bil že v prvih urah nad vse številan.

Sueški prekop vedno bliže

Posnetek Sueškega prekopa iz letala

Kulturni pregled

Koncert Glasbene Matice

Po Ljubljanski filharmoniji in raznih solistih je naposled stopila še Glasbena Matica obnem s svojim Orkestralnim društvom v veliko Unionsko dvorano in priredila za zaključek sezone samostojen koncert. Tako je hotela kronati naše glasbenokulturne manifestacije in podkrepiti našo željo po najaktivnejšem kulturnem ustvarjanju in oranju v novi državni skupnosti in z glasbeno vrhunsko razvitim italijanskim narodom. Naše občinstvo se je tega globokega pomena določno zavedlo in je dvorano napolnilo do zadnjega kotička. A tudi zastopniki najvišje državne oblasti so izkazali svoje iskreno razumevanje za naš novi kulturni položaj, zlasti za našo trdno voljo, da tvorimo kot nova Pokrajina velike kulturne države aktivno, reprezentančno postavko: našemu ljudstvu v korist in v kulturni procvit, velikemu narodu, ki nas je sprejel v svojo državo, pa v čast in ponos!

Glasbena matica je predložila izvrstno sestavljeno izpričevalo naše glasbenokulturne moči. Bila bi lahko izbrala iz naše bogate zborovske zakladnice sodobnejše, naš narodni duh bolje predstavljajoče skladatelje. Toda kultura je v raznolikosti in zato je bilo dobro, da je za začetek določila našega Jakoba Petelina Galusa iz 16. stoletja, torej sovratnika Palestrine in Orlanda di Lassa, mogočna stebra tedanjega petja in glasbe vobče. Ob teh dveh velikanih se je naš skladatelj smelo postavil s svojim samoniklim in stvarjalnim duhom. Glasbena matica je zapela izbor iz njegovega cvetja, da je mogel zadiviti vse poslušalce, zlasti še vse v dvorani navzoče

glasbene veščake. Kakšna polifonija glasov, kakšne harmonije (za 16. in 20. stoletje!), kolikšna pestrost v izrazu in predočevanju besedil, kakšne agogične vizije, pa mogočne dinamične gradacije je slovenski

Dirigent Mirko Polič

kantor ustvarjal v svojem neizčrpnem duhu! Če je njegova umetnost danes sodobna, kakor malokatera druga, tedaj je ta okolnost med drugimi najboljši dokaz za njegovo nedoseženo genialnost.

Pevski zbor Glasbene matice je bil to pot pod nadvse večjim vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Poznamo dobro njegove izredne sposobnosti, pa se tudi hvaležno spominjamo premožnih uspehov, ki je do njia povedel zbor kot tak, kakor mnoga druga naša glasbena telesa od Opere pa do Filharmonije. Ponedeljski umetniški uspeh Glasbene matice je v vrhni meri delo njegovega artističnega dirigentskega duha in znanja. Izbrpal je slavnemu Ribničanu prav vse njegove domisleke, tako v izrazu kakor v dinamičnem podajanju, zlasti pa je z magistralno roko uveljavil v skladbah ležeče agogične napetosti, da so v vseh potankostih delovale omamno, presenetljivo. To sta tisti dve značilnosti, ki krasita le izredne vrhunske izvedbe. Zbor je bil uglajen, basi so se s čudovito prodornostjo, hkrati pa v vprav fagotovski prilagodljivosti podrejali celoti. Močno so mi ugajali alti in bariton, dočim so po svoji kvaliteti soprani in tenorji glasovno nekoliko zaostajali. Vendar ta drobni vtisk nima nobene zveze s celotnim vtisom zhora kot takega in gre bolj za analitičen dojem. Uverjen sem, da bo ravnatelj Polič še poklican, da z zborom Glasbene matice popelje našo pesem in našo pevsko nadarjenost do nadaljnjih velikih uspehov in afirmacij. Radovali se bomo n. pr. po pravici velikih dni, ko bo mogla Glasbena matica s svojim voditeljem nastopiti na glasbenih festivalih Rima ali Firenze, saj se bo lahko tamkaj uveljavila tudi ob najostrejši kritiki.

Drugi del koncerta je bil posvečen orkestralni glasbi. Za uvod smo slišali predstavnik komorne italijanske glasbe 17. stoletja. E. F. dall'Abaco je tedanje koncerte za godala izklesal do vsestranske popolnosti. Koncert v a-molu iz op. 3 ga dvigla nad ostale italijanske klasike in sta mi zlasti ugajala Largo ter Presto po svoji izvirnosti in krasni zvočnosti. Že pri tej

skladbi je zablestel orkester Orkestralnega društva. Godala so zvenela sočno, izredno ubrano, čisto. Vsem trem predvajanim skladbam so vtila mehko lirčne zasajenosti in žarkosti.

Lajovčev Pesem jeseni smo slišali že decembra. Zdi se mi, da se ji bolj prilagaja zajetni tempi, ki jih je to pot narokoval dirigent. Delo je za našega skladatelja prvaka nadvse značilno. Napisano po daljšem ustvarjalnem premoru ne kaže nobenega znaka zastoja v razvojni črti svojega tvorca. Nasprotno, v nji so močni odstavki in že kar nenavadno mežna uvodna tema kaže, kako nemirno polje v tem skladatelju njegova tvorna kri. V celoti čustvenega ustroja je tudi ta skladaba odsev močnih lirčnih doživetij, le da jim nečem dati nobenih mejniških interpretacij. Je to pesem lirika, jenskega pesem pristnega navdiha. Srečavali jo bomo še pogosto na naših koncertih.

Razodetje je bila naslednja prva izvedba škerjančevega koncerta za klavir in orkester. V zadnjih dveh, treh letih je škerjanec ustvaril več nadvse dozorelih umetnin, ki jim je pa postavil začasno krono s tem klavirskim koncertom. Če je že njegova druga simfonija močno kvalitetno delo, velja ta mednarodna oznaka še prav posebej za njegov klavirski koncert. Iz nekdanjega lirika ozkih oblik je zrastle simfonični skladatelji mogočnih zamahov in dramatičnih razgovorov. Liričnim partijam slede razgibani zamahi v svet dramatičnih viškov in razpletov. Vse pa škerjanec svojevrstna lirčna nežnost. L. M. škerjanec pozna orkestracijsko paletto do zadnjih potankosti, ta pa je zopet v najstnejši zvezi z njegovo izvorno melodično iznajdljivostjo in harmonsko kombinacijo. Koncert je od začetka do poslednjega takta lirika, klavir poje, kakor poje ves orkester, enkrat nežno, zaljubljeno, kakor ljubavna

pesem mladenke, drugič opojno, kakor da bi silil v brezdano sanjo, k Cankarjevim krizantram. Vtis imam, kakor da je Cankarjeva in Zupančičeva lirika našla svojega pravega glasbenega ilustratorja, njunega propovednika in tonih. To podlino glasbo njune poezije nam sedaj odkrivajo škerjanci.

Klavirski part je bil v virtuosnih rokah pianista Trosta. Z ljubeznijo se je lotil dela, ki se je o njem na prvi mah preprical, da bo prešlo v mednarodno literaturo. Svoje ime je tako združil s prvo izvedbo in bo njegova interpretacija zabeležena v knjigi slovenske glasbe. Doumel je umetnino z njene prave strani. Za svojo mojstrsko in prefinjeno igro je žel močno pri- tjevanje.

Orkester in dirigent sta enako bila deležna glasbene priznanja. Saj bi ne mogel omeniti vseh orkestrskih skupin in posameznih godbenikov. Videlo se je, da so pri stvari z navdušenjem. Kadar ima orkester svoj praznik, so godbeniki v svojem elementu: muzicirajo toplo, s srcem.

Koncert je tudi družabno prekrasno uspel. Počastili so ga naši najvišji državni in kulturni zastopniki. Visokega Komisarja Eksk. Graziolija, njegovo soprogo, Eksk. armadnega poveljnika generala Robottija, generala Orlandija sta spremlila v dvorano predsednik Glasbene matice dr. Ravnihar in predsednik Orkestralnega društva dr. Karlina. Na mestih so bili še župan dr. Adlešič, soprogo, rektor vseučilišča dr. Slavič, in drugi.

Visoki Komisar Eksk. Grazioli in ostali dostojanstveniki so se posebej čestitali obema dirigentoma, pianistu rektorju Trostu in zlasti predsedniku Glasbene matice dr. Ravniharju za prekrasen večer in trud izvaja- jočih. Dr. B.

Kronika

Egon Srebre †. V nedeljo zvečer je preminil v Zagrebu v starosti 56 let komercialni ravnatelj Zdrženih papirnic Vevče, Goričane in Medvođe d. d. v Ljubljani, g. Egon Srebre. Pokojnik je bil sin odvetnika dr. Srebreta iz Brežic. Po dovršenih študijah je služboval pri Kreditnem zavodu v Ljubljani, in Wiener Bank-Vereinu na Dunaju, nakar je vodil podružnico Jadranske banke na Dunaju do njene likvidacije 1. 1924. 1. marca 1925 je postal ravnatelj komercialnega oddelka Zdrženih papirnic Vevče, Goričane in Medvođe in je kot tak osnoval prodajni urad podjetja v Zagrebu, ki ga je z velikimi uspehi vodil do svoje prerane smrti. Egon Srebre je bil tudi zastopnik papirnega kartela bivših jugoslovanskih papirnih tvornic. Odličnega pokojnega gospodarstvenika, ki je dolgo let posvečal vse svoje moči razvoju in napredku podjetja, bodo ohranili v častnem spominu vsi, ki so ga poznali. Zaljubljenim naše najiskrenejše sožalje!

Službeni list za Ljubljansko pokrajino z dne 14. t. m. objavlja naredbi Visokega Komisarja o ureditvi zasebnega zavarovanja v Ljubljanski pokrajini in o odpravi plačilnega odloga bankam in zavarovalnicam. Dalje objavlja odločbo Visokega Komisarja o postavitvi Trboveljske premogokopne družbe d. d. s sedežem v Ljubljani pod sekvester in imenovanje sekvestra.

Smrt italijanskega učenjaka. V Santi Margheriti Ligure je v soboto v visoki starosti 97 let umrl znameniti kritik in zgodovinar senator Adolfo Venturi. Njegovo najznamenitejše delo je Zgodovina italijanske umetnosti.

V Rimu 100.000 telefonskih naročnikov. Pred kratkim je število telefonskih naročnikov v Rimu naraslo na 100.000 s 140.000 aparatov. Telefonska mreža je skoro tako gosta kakor v Berlinu. Na 1000 prebivalcev pride 130 telefonov. Naročniki so razdeljeni na 17 central, ki imajo 122.000 stevalk in okoli 190.000 km podzemskih telefonskih napeljav. Še leta 1925, ko telefonska centrala še ni bila avtomatična, je imel Rim samo 14.000 telefonskih naročnikov.

Črna gora bo imela svojo staro zastavo. Visoki Komisar za Črno goro je sprejel odposlanstvo črnogorskih častnikov, ki se mu je prišlo zahvaliti za socialne odredbe, ki so bile pred kratkim izdane v njihovo korist. Visoki Komisar je ob tej priliki izjavil častniškemu zastopstvu, da bo ostala zastava Črne gore ista, kakor je bila za časa kralja Nikole.

100.000 din za banjaluske reveže. Stožernik za bosansko Hrvatsko dr. Viktor Gutić je dal 100.000 din za banjaluske reveže. Denar so na dan poglavitnega godu izročili hrvatskim dobrodelnim društvom, ki so ga razdelila med najpotrebnejše Banjalučane.

Preskrba Hercegovine s hrano. Zaradi izrednih prilik in zastoja v prometu zadnje čase Mostar in njegova okolica niso bili preskrbljeni z zadostnimi količinami življenjskih potrebščin. Posebno je primanjkovalo moke in sladkorja. Upravna oblastva so se zadržale pobravlja za preskrbo živin in so za prvo silo poslali 10 vagonov moke in nekaj vagonov sladkorja. Nakupovalce so poslali v Split, Slavonijo in so iz teh krajev pripeljali še 40 vagonov hrane, ki bo razdeljena kmetom in mešancom v mostarskem okraju.

Kolesarji se bodo smeli voziti tudi po avtomobilskih cestah. Od 15. t. m. dalje, je po sklepu ministrskega sveta dovoljeno kolesarjem voziti se zastopni po avtomobilskih cestah, ki so v državni upravi ali pa so dane v upravo zasebnim podjetjem. Le za avtomobilsko cesto Genova-Serravalle-Servia to dovoljenje ne velja. Kolesarji bodo morali na avtomobilskih cestah upoštevati posebne predpise.

Kamenje ga je poudilo. 6letni sin posestnika Jožefa Radovičeviča iz Miheva v občini Šmihel-Stopiče, se je ob krušni peč igral s kamenjem, ki je bilo tam visoko zloženo in pripravljeno za zidanje. Nenadno pa se je kamenje zrušilo na fanta in mu prizadejalo tako hude poškodbe, da so ga morali odpeljati v kandijsko bolnišnico in je malo upanja, da bo okrevala.

Steklo v kruhu. Že pred dnevi je v Zagrebu Jakob Deur našel v kruhu žebelj in se z njim ranil v ustih. Zdalj poroča »Novi list«, da so dobili v kruhu košček stekla. Pri nekem peku je bil kupljen hlebec kruha, ki so ga doma razrezali in dali otrokom. 6letna hčerka je zagrizla v kruh in naenkrat zastakala. Iz ust se ji je vllila kri. Ko so pregledali izvržen košček kruha, so našli v njem steklo. Vsa sreča je bila, da dekletce ni stekla pogotnilo.

Uboj v prepiru. Pred dnevi so se v Samoboru spoprijeli neki mladeniči in je bil pri tej priliki hudo ranjen 19-letni de-

lavec Franjo Pezdevšek, lažje poškodbe pa je dobil čevljarški pomočnik Gjuro Hribar. Pezdevšek je bil zaboden v hrbet, Hribar pa v desno lopatico in so oba prepeljali na kirurško kliniko. Pezdevškove poškodbe so bile tako hude, da je v noči na soboto umrl. Povzročitelja pretepa Mija Mihelina so aretirali in bo po končani preiskavi izročen sodišču.

Vrsta nesreč. Triletna hčerka mizarja Marica Cankarjeva je padla po stopnicah in se poškodovala po glavi. — V Crni vasi je padej s kolesa šestletni posestnikov sin Filip Škafar in si zlomil levo nogo. — Dveletnega posestnikovega sinčka Feliksa Kočarja iz Slap je konj brcnil v glavo in ga hudo poškodoval. — Oko je iztaknil vol 54letnemu posestniku Jakobu Martinčiču v Dolnjem Jezeru. Ko je v hlevu krmil živino, ga je vol z rogom sunil v desno oko.

Iz Ljubljane

Nova grobova, Neizprosna usoda je ob priliki bombnega napada na Beograd 6. aprila iztrgala iz vrst svojcev orožniškega narednika g. Franca Oblaka. Nepozabni pokojnik je bil pokopan na pokopališču v Beogradu. — Dotrpela je privatna uradnica gđ. Gusti Kostanječeva. Z zadnjemu počitku jo bodo spremlili v sredo ob 16. iz kapelice sv. Marije na Zalah k Sv. Križu. Pokojnika blag spomin, žalujočim svojem naše iskreno sožalje!

Poročila sta se v cerkvi sv. Petra gosp. Viktor Miler, zasebni uradnik iz ugledne rodbine v Ljubljani, in gđ. Alojzija Brečkova iz Trbovelj. Obilo sreče!

Letošnja pevska tekma v Operi bo v nedeljo 6. julija. Tekme se bodo lahko udeležili pevci in pevke vseh leg glasov do 30. leta. Za to pevsko tekmo se lahko priglasili vsak, ki razpolaga z lepim glasovnim, četudi ne solanim materialom, ki ima veselje do pevskega študija in namena posvetiti se pevskeemu poklicu. Za tekmo naj pripravi vsak tekmovalce po eno značilno narodno pesem iz svojega kraja in eno umetno pesem ali operno arijo. Prijave za pevsko tekmo je poslati do 1. julija na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani. V njej je navesti ime in priimek, starost, poklic, kraj bivanja in izbrani točki za petje. Note za spremljavo naj prinese vsak tekmovalce na tekmo s seboj. Podrobneje določbe slede.

Ure me. Tudi večerj smo imeli za sedanj letni čas precejšen hlad. Živo srebro se je nekoliko dvignilo. Minimalna večeršnja temperatura je znašala 11,7, medtem ko je kazal toplomer v ponedeljek najmanj 9,4, največ pa 22,4. Čez dan je bilo večerj topleje, skozi raztrgane oblake je pošljalo tudi medlo sonce, vendar se je še vedno čutil vpliv hladnih sap iz bližnjih zasneženih gor. Vreme se letos nikakor nece ustaliti. Zaradi njegovih večnih muh so posebno potrti ljubitelji plavalnega športa, ki so tako težko in željno pričakovali vročih poletnih dni. Kopalna sezona je zelo slaba. Nekateri znaki pa kažejo, da bo končno le nastopilo stalno vreme.

Razbremenjen bo živahni promet v Selenburgovi ulici. Ze dolgo obetana zveza med Kongresnim trgom in podaljšano Šubičevco bo vendarle postala meso in kri. Večerj za se lotili delavci podiranja stare, enonadstropne hiše, štrleče skoro meter nazven proti pločniku za pešce, nasproti Kazine. Sedanja lastnica je stavbe je mestna občina Ljubljanska, ki bo do tal podrli to edino oviro, da doseže svoj regulacijski smoter. Trgovec s čevlji g. Anton Sinkovec, ki je imel prodajalne prostore v spodnjem traktu, je preselil svojo trgovino v sosednji na novo adaptirani lokal bivše podružnice Pelicovne slaščičarne, trgovina z modnim blagom g. Pepce Črnačeva pa bo morala izprazniti sedanje prodajalne prostore v kratkem. Najprej so odstranili izložbena okna in njihove okvirje ter vhodna vrata, nato popluli tla v bivši Sinkovečevi trgovini in izbili zadaj veliko odpadno, da lahko neovirano stopiš na dolgi samostanski vrt, kamor se nudi širok razgled tja do še obstoječe, visoke zidane ograje ob Muzejski ulici, ki bo prečkala celotno Šubičevco ulico. Material, ki bo pri podiranju preostal, bodo odlagali na bivši samostanski vrt. Z deli za ravnokar pričeto kanalizacijo, ki bo potegnena s Kongresnega trga vzdolj Kazine in njenega restavracijskega vrta, so že prispeli preko tirnic električne cestne železnice in bodo morali hiteti s podiranjem te starodavne trgovske hiše da se bo delo lahko nemoteno nadaljevalo. Zadnje tedne namreč so pri kanalizacijskih delih globoko pod zemljo uporabljali le

strokovno izvežbane rudarje, ki so rili pod vrhno plastjo in pripravljali teren za položitev velikih okroglih vodovodnih cevi, potrebnih za kanalizacijo. S tem so obvarovali silni promet, ki se nemoteno razvijala tod podnevi, zlasti pa ker še nadalje nevirano tečejo v obe smeri vozovi električne cestne železnice. Sele po odstranitvi zgoraj omenjene trgovske hiše bo zapihl preko podaljšane Šubičeve ulice svež rožniški zrak naravnost na Kongresni trg. številnim posetnikom pravkar v bujni rasti cvetočega Tivolija pa bo omogočen prost prehod v novo ulico s čim krajšo razdaljo v priljubljeni in mnogo posejani ljubljanski park.

Mrakovo gledališče uprizori četrtič uspelo tragedijo »Sinovi Starega Rimljana« v soboto ob 20. Cene od 15 din navzdol. Zaradi velikega zanimanja za to predstavo naj si vsakdo priskrbi vstopnice v predprodaji pri blagajni frančiškanske dvorane.

Drvi ob 18.15 bo v mali filharmonični dvorani javna produkcija šole Glasbene Maticice. Iz klavirskega oddelka bodo nastopili: Kristan Janja, Subic Andreana, Potočnik Zora, Ivančič Stojan, Rupnik Jana, Triller Marjanca, Rems Fedor, Verbič Nada, Bučar Tatjana, Oster Lidija, Miklavčič Mirjam, Strniša Metka, Ziberna Alenčica, Polgar Lizeleta, Haškakijev Zutka, Janežič Marija, Lampič Stanislav in Pehani Frida. Iz violinskega oddelka bodo nastopili: Sancin Nasto, Bujas Drago, Habe Bogdan in Molka Viktor. Iz oddelka za klarinet bo nastopil Bajt Marko. Ravnateljstvo vabi vse, ki se zanimajo za glasbeni pouk, da v velikem številu posejijo produkcijo šole Glasbene Maticice. Podrobni spored se dobi v knjigarni Glasbene Maticice na Kongresnem trgu.

Sprejemni izpiti za prvi razred klasične gimnazije bodo dne 25. t. m. ob 8. v II. nadstropju I. moške gimnazije v Vegovi ulici. Za izpit se je treba priglasiti v ravnateljevi pisarni na klas. gimnaziji v Tomanovi ulici v ponedeljek, dne 23. in torek 24. t. m. ob 8. dalje. Prošnji, kolkovani s kolkom za 10 dinarjev, se mora priložiti rojstni list ali družinska knjižica in spričevalo o dovršeni ljudski šoli. K izpitu se morejo prijaviti samo učenci, ki so bili rojeni v letih 1928, 1929, 1930 in 1931. Zunanji učenci se lahko priglasijo tudi pisneno po pošti, toda mora biti prošnja vsaj v torek, dne 24. t. m. že v ravnateljevih rokah. Na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati. V jeseni ne bo sprejemnih izpitov.

Izguljen vetni jopič. Na nedeljskem kolesarskem izletu v Horjul je neki izletnik izgubil s kolesa vetni suknič. V sukničju je bila poleg drugega tudi siva novinarska legitimacija s sliko, izstavljena v cirilici na ime Mirko Pevalček. Suknič je padel s kolesa blizu Horjula. Pošten najditelj se naproša, da proti primerni nagradi izroči suknič iz vsebino orožniški postaji v Horjulu ali v Polhovem gradu, ali pa da sporoči svoj naslov eni izmed omenjenih orožniških postaj. (—)

Zelo hvaličen izprehod se nudi vsem, ki tako radi posejajo po dovršeni regulaciji Ljubljanske idilično trnovsko stran našega mesta. Tam pod Trnovskim pristanom, ki je na srednjem delu silno ozek, saj meri njegovo cestišče po širini komaj dobre tri metre, in se dviga za drvečimi avtomobili spričo izvežene ceste vedno gost prah, kar morajo bridko občutiti številni pešci na poleg izpeljanem peščenem hodniku, pelje vzdolž ceste skoraj podrgum meter globoko zdaj lepo zarasla kolovozna pot, ki se zložno vije od transformatorja tik gradaškega tja do pruskega mostu. Niz širokih kamnitih stopnic se idilično razteza nad betonskim obzidjem, pot ob bodečem pristanišču je zdaj zarasla na zgornji strani z lepo razvrščenimi topoli, spodaj pa v isti vrsti z vrhami žuljkami. Tjaki se spadalo tudi nekaj klopi za odpočitek ali užitek idiličnega pruskega razgleda. Še mnogo bolj bo ta obvodna steza služila ob vročih poletnih dneh in ob vodnem hladu sprehaljalcem, ki se bodo lahko izognili morečemu prahu in prometnim nevarnostim.

POTOMSTVO

Gospod Peteršiljček se je vdrugič poročil in sicer je vzel prijazno vdovo. On kakor tudi ona sta privedla v drugi zakon otroke iz prvega zakona. In po nekaj letih je ljubi Bog blagoslovil njuno srečo in se je štorlja večkrat zgostila v Peteršiljkovi hiši. Otroci so rasli in nekoga dne se je čul iz otroške sobe vik in krik.

Kaj se pa godi, za voljo božjo? plane pokonci gospod Peteršiljček.

I, kaj se godi — pojasnji zvesta žena. Tvoji otroci in moji otroci pretepajo najine otroke.

hiše siromašnega drvarja. Ljubezen do preprostega dekleta je tako močna, da jo vzame za ženo in povede na svoj grad. Silvelija pa svojemu možu ne razodee neke skrivnosti, ki utegne prej ali slej pretrpeti ali morda uničiti njeno srečo. Njen oče je bil pijanec, zapravljivec in nasilnež: zverina v človeški podobi. Otroci so strahotno trpeli. In med tem ko je bila Silvelija z doma, sta Nicolaus in Hana spravila očeta s sveta, tako da se je zdelo, kakor da je neznan kam izginil. Silvelija je po vrnitvi izvedela za rodbinsko skrivnost, vendar ji ni izdala. Njen mož pa je kot preiskovalni sodnik dobil v roke akt, ki so ga po zakonu silili, da pojasnji vprašanje, kam je izginil stari drvar. Silvijin oče. V dramatičnih prizorih tretjega dejanja izpove rodbinska Hana, kako se je zgodil zločin. Po zakonu je prizadeta vsa rodbina, ki je vedela za skrivnost. Dva globoka razloga se upirata Andrejevemu pravnemu pojmovanju in čutu odgovornosti: spoznanje, da je ta rodbina dobra in da je bil zločin storjen iz tiste strašne nujnosti, ki je zahtevala odstranitev nevarnega škodljivca rodbine, preden bi bil rodbino docela uničil. Z druge strani ovira Andreja ljubezen do Silvelije in spoznanje, kolikšna je njeno trpljenje. Naposldek se odloči, da zataji in izigra suho besedo zakona in reši rodbino, ki je zagrešila zločin, ne da bi imela zločinski namen. Zato pa sklene, da se odpove odgovorni službi in se vrne s Silvelijo k delu na domači gradu.

Konflikt, kakor ga obravnava Knittl, je mogoč nastati samo tam, kjer še žive v ljudeh močni etični nagibi in kjer se rodbina iz lastnih moči upira svojemu razkroju. Kakor mnogi drugi dramatikl, je tudi Knittl pokazal, da lahko pridejo ljudje v plemenite narave v spor z zakoni in

žalami in narodi, le-te pa z Italijo. Redakcija tega mesečnika, ki je že ob izidu vzbudil široko pozornost se je v zadnjem času še razširila s sodelovanjem gg. comm. Luigija Motte, dr. Giov. Malacarna in Enrica Polverja. Med izidom te in prejšnje številke so se zgodili važni zgodovinski dogodki, ki so spremenili politični obraz južnovzhodne Evrope in revija se je bila morala prilagoditi novemu stanju. Na uvodnem mestu prinaša v italijanski članek »Dvanajst dni balkanske zgodovine« s kroniko usodnih dogodkov in z ilustracijami. Slovaški minister dr. Gejza Medicry je prispeval članek »Bilanca prvega dveletja slovaške neodvisnosti«. Poseben ilustriran članek seznanja čitatelja z milanskim velesejmom. (Naj pri tem omenimo, da je v zvezku objavljena tudi slika ljubljanskega velesejma s pripombo, da je to novo vazo tržišče za italijansko ekspanzijo v južnovzhodne države). Zanimiva polemika gleda neregiranih rumunsko-madžarskih vprašanj je objavljena pod zaglavjem »Romeni e Ungheresi«. V nemškem jeziku je natisnjen ilustrirani članek Enrica Camerre »Prekrasno bivanje v sončni Opatiji«. Oreste Piana objavlja podatke in gospodarske poglede tičooče se Madžarski priključnega dela Transilvanije. Krajša beležka je posvečena spominu grofa Telekija. V nemščini je objavljen članek o tržaški luki. Antonio Terrante objavlja v italijanski »Zgodovino kosmetične umetnosti od preteklih časov do danes«. Nato se čitatelj seznanja z nekaterimi novimi uspehi italijanske filmske industrije. Cela vrsta slik je posvečenih »nagli in zmagoviti vojni Osi na Balkanu«; slovensko zemljo predstavljata tu dve gorejski veduti. Drugi del številke je odmerjen krajšim informativnim vestem iz Dalmacije, Slovenije, Hrvatske,

Zapiski

»L'EUROPA SUD-ORIENTALE«

Izšel je novi zvezek v Milanu izhajajočega mesečnika »L'Europa Sud-orientale«, ki sta ga ustanovila Giuseppe Cossutta in Umberto Urbani z namenom, da seznanja italijansko javnost z južnovzhodnimi de-

Italijanski tečaj

XL.

Javna poslopja. Edifici pubblici.

Una città è ordinariamente situata (posta) sulle rive di un fiume o fiume-colo, così p. es. Lubiana è posta sulla Lubianiza ai piedi del colle del Castello. Nelle città ci sono molti edifici pubblici tra i quali nominiamo i più importanti: il Municipio (palazzo municipale), la Posta, la stazione ferroviaria, la Questura (il palazzo della Qu.), la Prefettura, le chiese, gli ospedali civili e militari, il Museo, la Galleria d'arte, l'Università, i ginnasi classici o reali, maschili o femminili, la scuola industriale tecnica media, l'Accademia commerciale, le scuole civiche e popolari, l'Accademia di musica, i teatri, il Tribunale, caserme ecc.

Quali sono le chiese più conosciute di Lubiana? Eccole: il duomo o la cattedrale di San Nicolò, la chiesa di San Pietro, la chiesa di San Giacomo, delle Orsoline, dei Francescani e delle Crociate. Quanti teatri ci sono a Lubiana? Ce ne sono due: il teatro dell'Opera e il teatro drammatico. Sono tutti gli edifici che circondano la piazza del Congresso di buona ed elegante architettura? No signore. tutti gli edifici non sono tali. Come si può dire ancora invece di edificio? Si può dire anche costruzione o fabbricato. Quale è il più alto fabbricato di Lubiana? La più alta costruzione di Lubiana è il grattacielo.

Vocaboli.

L'edificio (tudi edificio), il fabbricato, la costruzione stavba, poslopje, è situato, è posto leži, la riva breg, il fiume reka, il fiumicello, fiumicino = un piccolo fiume, il piede noga, ai piedi di od vnožju, il colle ali la collina grič, hrib, tra = fra med. il (la) quale kateri, nominare imenovati, omeniti, importante važen, il Municipio mestna hiša, la posta (ufficio postale) pošta, la stazione ferroviaria kolodvor, la Questura policijsko ravnateljstvo, la Prefettura pokrajinska uprava, l'ospedale la bolnica, l'arte umetnost, l'Università univerza, il ginnasio gimnazija, maschili moški, femminili ženski, industriale obrtni, commerciale trgovski, medio srednji, civico meščanski, popolare ljudski, il tribunale sodnija, la caserma vojašnica, eccole evo jih, il duomo

stolnica, la crociata križarska vojska, križni hodnik, križev pot, circondare obdajati, essere di elegante architettura biti elegantno zgrajen, il grattacielo nebotičnik.

Avverbio pronominale ci, vi (tam, tja).

1. Pensarete alle mie parole? Sì, ci penseremo. Ci = alle mie parole. Boste mislili na moje besede. Mislili bomo nanje. Še andato al teatro? Non ci sono andato. Sono in giardino i fanciulli? Non ci sono. (ci = tja, tam).

2. Hai comprato i libri? Non ci ho pensato. Si kupil knjige? Nisem mislil na to. (ci = a comprare).

3. Se ci hai da fare, me ne ritorno subito che imaš delo, grem takoj proč. Ci vuol(e) molto tempo per imparare una lingua treba je mnogo časa, da se človek nauči jezika. Ci vogliono (po domače: ci vuol) molti denari per andare a fare i bagni di mare treba je mnogo denarja, če hočemo iti na morje.

Dočim prislovni zaimke »ne« nadomešča stavčna dopolnila, ki se začnajo s predlogom »di, da«, in pomenja dobesedno »od tam«, nadomešča »ci, vi« stavčna dopolnila, ki imajo pred seboj predloge: a, in, su, sopra (nad), sotto (pod) ecc. Največkrat je to kako določilo kraja in vprašanje: kam, kje? (1.), včas h se nanaša na smisel vsega prejšnjega stavka (2.) v nekaterih primerih pa tudi tu ni jasnega odnosa in se v slovensčini ne prevaja (3.). Take recenice so značilne za italijanski jezik. Posebno si zapomnimo: ci vuol, ci vogliono treba je ter ci è, c'è, (redkeje: vi è, v'è) je, se nahaja, ci sono, (vi sono) so, nahajajo se. Che c'è da colazione, da pranzo, da cena? Ci sono (po domače: c'è) molti libri sulla tavola mnogo knjig je na mizi. Čitali smo že: Quanto ci vuole per andar a piedi? Quanto ci si mette col tram? Odgovor bi bil: Ci vuol una mezza ora, ci si mette venti minuti. Opozarjamo pa, da pomeni ci, vi tudi nam, vam, nas, vas (glej XVIII. povratni glagoli in XXII. velevnik!) in se nanaša na osebe, prislovni zaimke ci, vi pa nadomešča samo stvari ali reči. Skupina »ci ne« se vedno spremeni v »ce ne«: ci sono due teatri = ce ne sono due.

Mož na posodo

Zadnjič smo imeli članek o možeh, ki so jih lastne žene procale. Še bolj nenavadna je primer, ki ga obravnavajo ta čas pred ločitvenim sodiščem v Los Angelesu. Tam je neka ženska posodila tako rekoč polovico svojega moža neki tekmiču za 10.000 dolarjev. Junaka te čudne afere, pripadnika »višje družbe«, sta Samuel Brummel in njegova žena Lillian, ki ob zahtevata ločitev svojega zakona, prvi zato, ker je žena zapustila zakonsko posteljo, druga ker se njuna značaja ne moreta zložiti.

L. 1938. se je Brummelova sporazumela s prvo, ločeno Samuelovo ženo Normo, da ji prepusti moža za eno leto in za ceno 10.000 dolarjev. Ko sta se tako sporazu-

meli, je Lillian obvestila moža, da ga je posodila prvi ženi in mu je obljubila polovico vsote. Lillian se je dala v Mehiko nato ločiti, mož se je preselil k Normi, a ko je prešlo leto dni in bi se morala Norma po pogodbi ločiti, tega niti ni bilo treba, kajti sodišče v Los Angelesu ločitev v Mehiki sploh ni priznalo. Med tem pa se je bil sporazum v tem trikotju spremenil v vrsto nesporazumov, ki so na sedanji razpravi priverli na dan v obliki glasnih preprirov in medsebojnih obožb. Iz vsega je razvidno, da je pravi vzrok za ločitev, ki jo zahteva Brummelova, to, da žena možu ni izplačala 5000 dolarjev, kakor je bila obljubila.

Kralj, ki je cenil krompir

Prizadevanje učenega poljedelca Antona Avgusta Parmentiera, ki se je odločno zavzemal za uvedbo krompirja na Francozsko, je naletelo na mnoge ovire. Posebno v dvornih krogih so se z velikim nezaupanjem upirali kuhinjski uporabi tega zemeljskega sadeža. Izjema je bil kralj Ludovik XVI., ki je 25. avgusta 1784. povabil dvorno družbo na »slavnostni diner«, na katerem so servirali same krompirjeve jedi. Jedilni list je obsegal sledeče obroke:

dve vrsti krompirjeve juhe, krompir na mornarski način, krompir v beli omaki, krompir à la maitre d'hôtel, krompir v rjavem maslu, praženi krompir, krompirjevo solato, beignets de pommes, sladko kuhani krompir, krompirjev sir, kolače iz krompirjeve moke in na koncu liker iz krompirja. Iz tega je razvidno, da je bil

vodja kraljeve kuhinje nad vse sposoben mož in iznajdljiv za recepte, ki bi tudi v današnjih časih vsestranskih omejitev zaslužili pozornost.

PRAVNIŠKI IZPIT

— Pa mi povejte, gospod kandidat, kaj bi vi predlagali kot državni tožilec pri takem zločinu?

— Dvajset let robije, gospod predsednik, in če bi bilo kaj olajševalnih okoliščin, bi predlagal dosmrtno ječo.

— Obratno, gospod kandidat, dosmrtna ječa je vendar huja kazen.

— Ne, gospod predsednik. Dosmrtno ječo izdrži vsakdo, dvajset let robije pa le redki.

Mariborčani v Knittlovi »Via mala«

Roman Johna Knittla je postal v izdaji »Modre ptice« dostopen slovenskemu čitatelju. Nemara je prispevalo tudi to ne ravno malenkosten delež, da je bilo na ponedeljski predstavi dramatičije tega romana gledalčice polno. Mariborska skupina, ki sta se ji pridružili iz ljubljanske Drame ga Mira Danilova in ga Rakarjeva, je požela drugi uspeh v okviru svojih predstav v naši Drami.

Knittl je šam dal dramatsko obliko romanu, ki mu je prinesel največ uspeha. Snov je že v jedru dramatična in jo je bilo samo treba zgostiti v prizore, ki bodo zmogli odrskega življenja, ter prevesti epično govorico romana v dramatski dialog. Kakor koli je roman kar klical po dramatičiji, vendar naloga ni bila lahka. Knittlu je v glavnem uspela in njegova »Via mala« ni samo — kakor v prenekaterih primerih — za odpr pripravljeno epično delo, marveč je samostojna, dramatično močna stvaritev.

V ospredju dogajanja je značilen moralni konflikt — eden tistih, ki so nekdo mučili dobro vzgojenega človeka in ki bo zanje imela rebarbarizirana družba, v kateri je moralna tankočutnost samo zaničevanja vredni buržujski predsodek, čedalje manj smisla. Je to konflikt med zakonom kot izrazom družbenega moralnega standarda in med življenjem z njegovimi izjemnostmi, ki jih ne morejo upoštevati zakonska pravila. Moralna podla ga teh izjem pa v nekaterih primerih čje ne opravičuje, pa vsaj človeško pojasnjuje dejanje, v katerem vidijo paragrafi zločin. Kantonski preiskovalni sodnik Andrej Richenauški iz ugledne plemiške rodbine se zaljubi v natakario Silvelijo iz

Črne gore, Albanije, Rumunije, Madžarske, Turčije in Slovaške. Številko, ki je obilno ilustrirana, zaključujejo razne vesti večidel gospodarskega značaja. »L'Europa Sud-orientale« se naroča v Milanu, Via Lazzarini 4.

»IV Premio Cremona.« Predstavljati italijanskih in nemških kult. krogov, ki so se zbrali v Cremono pod vodstvom Ministra Narodne Prosvete Eksc. Bottaija, so sklenili, da se bo četrta umetnostna nagrada, znana pod imenom Premio Cremona, podelila leta 1943. Za italijanske tekmovalce je Duce določil temo: »Skozi kri v novo Evropo.« Poleg tega se je razpisal natečaj za najboljše portrete osebnosti, ki predstavljajo Os.

Zadeva pevke Stefanije Fratnikove. V večerajšnji številki smo priobčili beležko, v kateri sklepa pisec, da je operna pevka Stefanija Fratnikova, ki je dosegla tako lepe uspehe v inozemstvu, »doma zaman iskala mesta svojim umetniškim sposobnostim«. V zvezi s tem nam pojasnjujejo s poučne strani, da je gđ. Stefanija Fratnikova večkrat gostovala v ljubljanski Operi. Gledališka uprava je na predlog tedanjega ravnatelja Opere g. Mirka Poliča sklenila z mlado pevko angažma za sezono 1937—38, vendar je gđ. Fratnikova nenadno preklicala kontrakt in je rajši odšla v Celovec. To dejstvo ne kaže, da bi se mogla mlada pevka pritoževati zaradi zapostavljanja v domovini.

Smrt češkega pesnika. V Pragi je umrl češki pesnik Jindřich Hořejši. Bil je zlasti na glasu kot prevajalec modernih francoskih lirikov. Izdal je tri samostojne pesniške zbirke, ki so mu zagotovile vidno mesto v sodobni češki literiki.

Inserirajte v »Jutru«!

Novice iz dolenskih krajev

Nova poštna zveza. Ta teden je bila po dveh mesecih uvedena poštna avtobusna zveza med Novim mestom in Kostanjevico do Sv. Križa pri Kostanjevci. Poštno in potniško službo vrši na tej progi ponovno poštna uprava v lastni režiji, ki je v ta namen postavila na to važno progo moderne in udobni avtobus znamke »MAN«. Poštni in potniški promet se vrši na tej progi dvakrat dnevno. Iz Kolodvora v Novem mestu odhaja avtobus dnevno ob 10.12 in 21.15 s prihodom v Kostanjevico ob 11.27 in 22.12. Iz Kostanjevice pa odhaja avtobus dnevno ob 5.05 in 16.36 s prihodom v Novo mesto ob 6. in 17.40, tako da ima takoj železniško zvezo proti Ljubljani. Na progi Novo mesto—Šmarjeta vzdržuje poštno zvezo zasebni zakupnik z običajnim vprežnim vozom, dočim avtobusni potniški promet se vedno ni uveden. V kratkem bodo oblasti tudi na tej progi, ki je zelo velikega tujsko-prometnega pomena, uvedla poštni in potniški avtobusni promet, s čimer bo v veliki meri ugodeno željam vsega prebivalstva.

Živilski in živinski trg. V ponedeljek je bil tukajšnji živilski trg slabo založen. Predvsem je primanjkovalo jajc, krompirja, fižola in zelenjave (razen solate). Prvokrat se je letos pojavil na trgu ohrovt in sicer po 16 din kg in fižol v stročju po 24 din kg. Zvišale so se cene in sicer za grah 14 din, krompir 3.50—4 din, nova čebula 16 din kg, znižale pa so se za novi krompir na 7 do 10 din kg, dočim so cene za ostale poljske pridelke ostale razmeroma iste. Prav dobro pa je bil trg založen s sadjem, vendar so se cene ponovno dvignile. Italijanske češnje so se prodajale po 18 do 24 din kg, domače po 6 do 8 din liter, jagode po 10 do 14 din liter, jabolka pa celo po 26 din kg. Mleko je še vedno obdržalo staro visoko ceno po 4 do 5 din liter, sladka smetana 40 do 50 din liter, jaja po 2 do 3 din komad, surovo maslo pa je dvignilo ceno od 48 din v preteklem tednu na 70 din kg. Slabo je bil obiskani živilski trg, kjer je bilo na prodaj le nekoliko prešičkov za rejo. Cene zanje so bile nesorazmerno visoke in so se prodajali prešički okoli 10 kg teže za 700 do 800 din, okoli 30 kg teže pa 1500 do 1800 din komad. Sicer je trenutna cena za klavno živino, in sicer za teleta po 20 do 22 din, svinje 20 do 23 din govoda pa 14 do 18 din kg žive teže. Tudi

cene za perutnino so narasle in stanejo piščanci po 40 do 50 din, kokoši in petelinji pa 70 do 110 din komad.

Cepljenje koz. V petek 20. t. m. ob 8. uri bo v prostorih šolske poliklinike obvezno cepljenje otrok zoper kozo. Cepjenje se vrši za otroke, rojene v letih 1928, 1934 in 1940 do zaključno 28. februarja 1941. Opozorjamo starše, da je cepjenje strogo obvezno in bodo neupravičeni izostanki kaznovani.

Brezplačna filmska predstava. V petek zvečer je oddelek »Dopolavora« priredil pri novomeški osnovni šoli brezplačno filmsko predstavo na prostem za vojaštvo novomeške posadke. V nedeljo zvečer je bila predstava na Glavnem trgu za vse prebivalstvo. Obkrat je »Dopolavoro« predvajal poleg najnovejšega tednika veličastni zgodovinski film »Scipio Afrčan« ter sta bili obe poučni predstavi zelo dobro obiskani. Vojaštvo in prebivalstvo je »Dopolavoro« zelo hvaležno za njegova plemenita prizadevanja nuditi s poučnimi zgodovinskimi filmi tako potrebni pouk in zabavo in si želi še več sličnih prireditev.

Na koncertu, ki bo 19. t. m. ob 20. bo koncertni in operni tenorist Slavko Lukman pel najlepše arije iz Verdijevih in Puccinijevih oper, Tudi narodna pesem bo bogato zastopana, a Ogričev biser »Na Gorjance« bo posebno vabljiva točka spreda. Poleg lepega petja boste slišali tudi lepo govorno besedo, saj bo režiser Jože Borko recitiral izbrane pesmi slovenskih pesnikov. Posebno zanimiv bo klavirski del koncerta, ki ga bo izvajala gđe. Erika Specova. Nastop treh mladih umetnikov bo gotovo zanimal naše meščane, saj so take prireditve v našem mestu redki dogodki.

Spored radijskih oddaj

Sreda, 18. junija 1941-XIX.

7.30: Vesti v slovenščini. — 7.45: Pestra glasba. — 8.15: Vesti v italijanščini. — 12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Slovenska glasba. — 13.: Napoved časa in vesti v italijanščini. — 13.15: Poročilo Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17: Orkester CETRA. — 14.: Vesti v italijanščini. — 14.15: Orkester D'Archil. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15—18.: Opera glasba na ploščah. — 19.: »Parlamo l'italiano«, italijanski tečaj, ki ga vodi

prof. dr. Stanko Leben. — 19.30: Vesti v slovenščini. — 19.40: Simfonična glasba. — 20.: Napoved časa, vesti v italijanščini. — 20.20: Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.40: Izbor iz operet. — 21.15: Zbor harmonik. — 21.35: Orkester CETRA. — 22.: Vesti v slovenščini. — 22.20: Slovenska glasba. — 22.45: Vesti v slovenščini.

Naše gledališče

DRAMA:
Začetek ob 19.30 uri

Sreda, 18. junija: Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene od 14 din navzdol. Četrtek, 19. junija: Bog z vami mlada leta! Red četrtek.

Petek, 20. junija: ob 15. uri: Revizor. Izven. Znižane cene od 14 din navzdol, ob 19.30 Via mala. Izven. Znižane cene. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev.

Sobota, 21. junija: Lepa Vida. Izven. Znižane cene od 14 din navzdol.

Hele Vuolijoki: »Žene na Niskavuoriju« je igra, ki je imela lansko sezono nenavaden uspeh. Sodobno zajeti konflikt med možem, ženo in učiteljico Ilono, ki ga rešuje niskavuorska mati, je občinstvu zelo ugaljal. Odlično podane vloge so učinkovite in vseskozi zanimivo dejanje je imelo vselej zadovoljive gledalce. V glavnih vlogah: Maria Vera, Vida Juvanova, Mira Danilova, Jan in Sever. Režiser: dr. Krefc.

OPERA:
Začetek ob 19. uri

Sreda, 18. junija: Baletni večer. Red sreda. Četrtek, 19. junija: Traviata. Izven. Gostovanje koloraturke Alde Nonijeva in tenorista Anatola Manoševskega.

Abonenti reda Sreda bodo imeli drevi v sredo Baletni večer, ki je dosegel pri kritiki in občinstvu živahno odobravanje. Skrbno izbrani spored na kompozicije Griega, Glucka, Ravela, Liszta, Novaka in zanimivo zasnovani plesi, bodo nudili občinstvu v interpretaciji celokupnega baleta zelo pester večer. Koreografije sta zasnovala šef baleta ing. Golovin in solopisalec Boris Pilato, sodelujoči kot solisti: Bravnarjeva, Moharjeva, Remškarjeva, Japljeva, Golovin, Pilato, Čarman in Pogacar.

Bivša članica naše Opere, Alda Nonijeva, sedanja koloraturka zagrebške Opere, bo gostovala jutri v četrtek 19. t. m. ob 19. uri v naslovni partiji Verdijeve »Traviate«. Nov bo tudi nastop Anatola Manoševskega

TUTTO CON L'ALLUMINIO

Ogni industria trova nell'alluminio il metallo che risponde più favorevolmente a determinate esigenze per valutazione tecnica ed economica. Dai più comuni getti di fusione, in terra ed in conchiglia per le più varie applicazioni, ai pezzi stampati e forgiati d'ogni tipo e forma; dalle carte per tappezzeria e per imballaggi o per isolante termico allo scottolame d'ogni genere, stampato, laccato, ossidato, litografato; dai recipienti a pressione, come bombole per gas compresso, ai serbatoi per acidi della grande industria chimica e della birra; dall'utensileria di cucina alle vasellame per la mensa; sempre l'alluminio si dimostra utile e talvolta insostituibile.

VSE IZ ALUMINIJA

Vsaka industrija bo naša v aluminiju kovino, ki bo najbolj odgovarjala gotovim tehničnim in gospodarskim zahtevam. Od najnavadnejših izdelkov, v glini in v školjkah za najrazličnejše uporabe, do tiskanih in kovanih kosov vseh vrst in oblik; od papirja za črna, za oval, za termično izolacijo, do vsakovrstnih tiskanih, položenih, oksidiranih in litografskih skatelnih od posod za stisnjene pline, do rezervorjev za kisline, ki služijo velikim boddai kemičnim kot tudi sirarskim, mlekarstnim in pivovarskim industrijam; od kuhinjskega do namiznega posodja; vedno in povsod se aluminij izkaže koristen in včasih nenadomestljiv.

ALUMINIO

ALUMINIJ

metalloy delo dominy | gospodujoča kovina
È COMPLETAMENTE ITALIANO | JE POPOLNOMA ITALIJANSKA

Mali oglasi

Službo dobi
Žensko sposobno voditi manjše gospodinjstvo, in delno pomoč v trgovini, sprejem. Napoleonov trg 6, III. nadstropje. 11455-1

Fotografirajo
veščo vseh amaterskih del. sprejem takoj. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Fotografirajo«. 11461-1

Službe išče
Postrežbo za vsak dan, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Urn«. 11452-2

Učiteljica
s šestimi leti službe — išče primerno službo, najraje kot vzgojiteljica k (učnikom ali v pisarni). Forudbe na ogl. odd. Jutra pod »Učiteljica«. 11444-2

Vajenci (ke)
Šiviljsko vajenko sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11448-44

Vajenca
zdravca, poštenega, — sprejem v trgovino. — Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Dober računare«. 11399-44

Plinski kuhalnik
(rešo) na 2 odprtine, že rabljen, kupim takoj. — Najneje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Plinski kuhalnik«. 11463-7

Preproge
perzijske in druge kupim od privatnika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj govovine«. 11466-7

Brivskega vajenca in pomočnika
sprejme takoj brivce Vaca Rudolf, Ježica pri Ljubljani. 11434-44

Prodaj
Več vagonov oglja lepega, bukovega, prodam brez vreč, franko postaja Radohova vas. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oglje«. 11428-6

Zlato dozo
cigaretno, težko, ugodno prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »30.000«. 11462-6

Kupim
Plinski kuhalnik (rešo) na 2 odprtine, že rabljen, kupim takoj. — Najneje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Plinski kuhalnik«. 11463-7

Visok funkcionar
išče opremljeno sobo s kopalnico in posebnim vvhodom v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center«. 11458-23a

2 opremljeni sobi
skupaj ali vsaj v isti hiši iščeta zakonca z otrokoma 14 in 17 let. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Štirje«. 11453-23a

Opremljeno sobo
s strogo separiranim vvhodom, z uporabo kopalnice, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center«. 11458-23a

Stanovanja
išče
Sobo in kuhinjo išče stara gospa. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točna, redna plačnica«. 11445-21a

Sobo odda
Sobo za dve osebi s posebnim vvhodom in uporabo kopalnice oddam 1. VII. v centru. Lazar: Gledališka 12, II. nadst. 11459-23

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom in elektriko oddam takoj stalnemu gospodu. — Kouru, Sv. Petra cesta 54, I. nadst. 11442-23

Lepo zračno sobo
prazno, oddam boljsemu gospodu 1. julija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra pod »Center«. 11451-23

Knjige
Priatelj knjig 719 Imam Brockhaus Konversations Lexicon za oddati in še druge knjige. Marmontova 35. Za ogled do 11. dopoldne, I. nadstropje. 11446-8

Auto, moto
Mercedes ali Wanderer tudi Steyer. kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takojšnje plačilo«. 11398-10

Osební avto Peugeot
prodam 35 KS, motor prav dober, 10 l na 100 km, 6 dobrih gum. Predela se lahko v poltovornega. — Vprašati pri Zevnik, Tyrševa 41. 11457-10

Tovorni avto
1 in pol tonski Chevrolet z gumami, v popolnoma dobrem stanju. Prodaj. — Vprašati: Guštin, Streliška 24, I. 11460-10

Živali
Bel kanarček je ušel. Najditej naj ga odda proti dobri nagradi. — Medvedovi 5a/II. šiška. 11447-28

v partiji Alfreda. Nonijeva, ki je že za časa Ljubljanskega angažmaja pokazala odlične pevске in igralske sposobnosti, se je v Zagrebu in v teku različnih gostovanj v Italiji razvila v pevko prve vrste. Dobila je izredno laskavo poudbo za angažma na dunajsko Dvorno opero za dobo petih let in jo je sprejela. Njen nastop v naši Operi bo predvidoma pred njenim odhodom v dunajski angažma zadnji, zato opozarjamo na gostovanje mlade pevke, ki je uživala največje simpatije našega občinstva.

S Spodnje štajerske

Maksimalne cene za vse lesne vrste je določil in razglasil šef civilne uprave na Spodnjem štajerskem.

Vsi trgovci z živino iz Maribora (mesto, levi in desni breg), Marenberga, Konjice, Slovenjega Gradca ter Ptujja (mesto, okraj) so bili pozvani na posebno anketo v Gambrovinovi dvorani v Mariboru.

Tiha sreča v labodji družini. Labodja družina v mariborskem mestnem parku je narasla za šest novih labodčev, ki uživajo v materinem in očetovem varstvu tiho družinsko srečo v ribniku. Zanimivo je, da pokriva mladiče sedaj pepelnato sivo perje, dočim bodo popolnoma beli šele po dveh letih.

Iz policijske službe v Mariboru. Pri predstojništvu policije so bili spet sprejeti v službo mnogi uradniki. Policijski svetnik Pestevšek je dobil referat za pobijanje draginja. Reaktivirana sta nadalje prej upokojena policijska uradnika Pinžgar in Goršič. Prvi, ki je bil prej poveljnik policijskih stražnikov, je dobil prometni referat. V svojstvu višjega nadzornika je bil sprejet g. Pišorn in dodeljen političnemu oddelku. V službi so ostali še vodja kriminalnega oddelka višji nadzornik Cajnko, kriminalni nadzornik Grobin in uradniki Bežjak, Klemenčič in Lubej, dalje podpoveljnika policijske straže Turin in Samar in 57 policijskih stražnikov.

Nabavnice za gozdarsko in lesno gospodarstvo. V smislu posebne odredbe o prometu z gospodarskimi in lesno gospodarskimi proizvodi na Spodnjem štajerskem so kupni zaključki o okroglem lesu in rezanem lesu, o drvih in strojarski skorji veljavni le tedaj, ako izroči kupec prodajalcu pri zaključitvi pravnega posla nabavnico, ki odgovarja množini in vrsti. Te nabavnice izstavlja pristojna oblast. Nabavnice so potrebne tudi tedaj, ako se rabijo okrogel ali rezan les ter drva ali strojarska skorja za lastno uporabo.

Nemški Rdeči križ je odprl na Spodnjem štajerskem posebne proizvodvalne pisarne za ujetnike in pogrešane. Doslej so posredovale te pisarne v 500 primerih. V Mariboru, Celju in Ptujju so bili ustanovljeni posebni okrožni uradi. Moški in ženski sodelujoči v Mariboru so bili na Rotovškem trgu (sedaj Rathausplatz) slovesno zaprišeženi.

SPORT

Mars ima spet svoje igrišče

Idealni teren za Kolinsko tovarno je treba čimprej ograditi

Naproseni smo bili za objavo naslednjih vrstic:

Naš zelo agilni SK Mars se že dolga leta bori za pridobitev lastnega igrišča. Ravnateljstvo akcijske družbe za kemično industrijo, tovarne za kletj v Ljubljani je pred kratkim z velikim umevanjem ugodilo tej davni prošnji Marsa ter klubu oddalo v najem krasno igrišče za Kolinsko tovarno, Igrišče, s katerim se zaradi odličnega terena ne more prmerjati nobeno drugo v Ljubljani, je že znano naši športni publiki.

Uprava Marsa je pod vodstvom predsednika kluba g. dr. Milana Perka sklenila rabokupno pogodbo z omenjeno tovarno. Velika škoda je, da igrišče ni ograjeno. Upamo, da bodo agilni Marsovci čimprej uredili igrišče tako, da jim bo v ponos in korist, obenem pa dokazali, kako so marljivi ob vsaki priliki, kadar je treba delati za športno stvar.

Juniorji med seboj

Razen seniorskih pokalnih tekem so bile večerašnje nedelje odigrane tudi nekateri juniorske tekme, ki so dale naslednje izide: Grafika—Moste 3:2, Mars—Mladika 3:1 in Ljubljana—Svoboda 11:0.

NEKADILEC
Sprevednik pravi kadečemu gospodu: — Tu ne morete ostati, gospod, to je oddelek za nekadilce.
— Ampak, gospod sprevednik, jaz sem vendar nekadilec.
— Zakaj pa potem kadite?
— Ah, veste, samo izjemoma.

E. Sargari: BOJ ZA MOMPRACEM

Pustolovski roman

»Pazite vi drugi na panterja!« je rekel Yanez. »Kamamuri, za menoj!«

Moža sta se zagnala proti drevosom, kjer se je bil strašni orangutan skrtil očem.

Tisti mah sta počila dva strela.

»Naj drugič leđajo, kako opravijo s panterjema,« je rekel Yanez. »Gospa Lucy je zame važnejša od sultana.«

Iz gostega listja je prihajalo debelo kruljenje.

»Blizje sva, nego sva mislila,« je menil Yanez in urno nameril puško. »Orangutan mora biti tamle gori.«

»Čudim se, da gospe vobče ni slišati.«

»Gotov je omedlela.«

Vzpela sta se na korenine in jela plezati kvišku. V daljavi ni bilo več slišati streljanja. Ali sta bila panterja pobegnila ali so bili lovci odnesli pete?

Yanez in Kamamuri sta kar najprevidneje plezala dalje. Ogibala sta se vsakega šuma, kajti orangutani imajo zelo tenak sluh.

Tedajci je Portugalec obstal. Zapazil je bil nekaj, kar je nalikovalo ženskemur krilu.

»Obkleka gospe Lucy!« je šepnil. »Ubožica!«

»Tu morajo imeti gnezdo!« je šepetaje odvrnil Ind.

Tisti mah je nekaj priletelo mimo njiju in s silo udarilo skozi vejevje.

»Kaj je bilo to?« je tiho vprašal Kamamuri.

»Najbrže kokosov oreh. Kadar ti dozore, se sami od sebe odtrgajo. Lahko pa tudi, da ga je orangutan vrgel v naju.«

Lovca sta počasi lezla dalje, kar zaslizita vresčanje, podobno joku majhnega otroka.

Spet sta obstala in skušala z očmi predreti gosto listje.

»Tamle gori!« je šepnil Yanez. »Ne vidiš?«

»Kaj pa?«

»Orangutanovo gnezdo.«

»Da, tista velika gmota v krošnji utegne biti gnezdo.«

Plezala sta dalje ter srečno ušla tudi drugemu in tretjemu lučaju. Portugalec bi bilo ubilo, da se ni v pravem trenutku skrtil za deblo.

»Kar bombardirajo naju,« je Yanez zašepetal. »Kaj naj storiva?«

Lučanje je prenehalo, morda zato, ker ni bilo več kokosovih orehov v dosegu opic.

Trenutek je bil ugoden.

Yanez si je obesil puško čez ramo in plezal dalje. Kamamuri se je vzpenjal nekoliko pred njim.

Tisti mah je pretrgalo zrak glasno rjovenje, kakor, da bi se oglašal razjarjen lev.

Yanez se je ustavil pri neki rogovili in naslonil puško, da bi varoval Inda, ki je neustrašeno plezal naprej.

Nekaj metrov nad njegovo glavo se je dvigala nekakšna ploščad iz velikih, prepletelih vej.

Bilo je gnezdo orangutanov.

V tesnobni napetosti je Yanez čakal, kaj bo.

Podoba je bilo, da so orangutani videli Kamamurija. Pripravljali so se na obrambo.

Te živali so nevarne nasprotnice, ker imajo silne, mišičaste roke. Za gorilami so najbolj divje izmed vseh opic. V razjarjenosti se lotijo tudi človeka, da, niti puške se ne ustrašijo.

Na robu gnezda se je bila vzdignila postava, ki je nalikovala človeku. Srdito rjové je stresala veje drevesa.

»Poskusimo ga zbiti doli,« je zamrmral Yanez. »Tako bo vsaj eden manj.«

Se enkrat se je ozrl po Indu, ki je plezal dalje in dalje, nato se je čvrsto usedel na rogovili ter nameril puško.

Strel se je sprožil z rezkim pokom. Takoj nato se je začulo glasno prasketanje, kakor da bi se zaporedoma zlomilo nekaj vej.

Orangutana, ki se je bil pokazal na robu gnezda, ni bilo več videti. Padel je bil na tla in se razbil.

»Dobro ste ga pogodili!« je kriknil Kamamuri, ki je bil zdaj na ploščadi.

Tedajci pa ga je zgrabila kosmata roka za vrat. Drugi orangutan, najbrže samicca, je bil planil na Inda, da bi ga raztrgal.

»Pomagajte, gospod Yanez!« je zavpil Ind.

»Evo me, Kamamuri!« se je oglasil Portugalec. Dva strela sta počila tako naglo drug za drugim, da je bilo slišati kakor en sam pok.

»Zadet!« je vzkliknil Ind, čuteč, kako je strašni prijem mahoma ponehal.

Orangutan se je še trenutek držal za rob gnezda, nato so ga zapustile moči, in tudi on je strmoglavil v globino.

»Mrtev je, gospod Yanez!« je zavriskal Kamamuri, ki se je hitro opomogel od strahu.

»Zdaj najdeva kvečjemu še majhnega orangutana, ki se ne bo mogel braniti.«

15. poglavje

Napad

Drzna lovca sta bila zdaj oba na ploščadi. Vedela sta, da se jima ni bati nobene nevarnosti več.

Mahoma je Yanez zagledal majhno opico, ki je bila komaj pol metra visoka, a jima je vendar bojevito stopila naproti.

»Kaj hočeš, mali?« je vprašal Portugalec. »Bi se mar rad poskusil z menoj?«

Izdrl je pištoli in ustrelil malega orangutana v sredo prsi. Nato je s tesnobno napetostjo odgrebel kup suhega listja, izpod katerega je gledala svetla obleka.

»Gospa Lucy!« je vzkliknil Yanez in pokleknil k lepi Nizozemki. »Menda niste ranjeni?«

»Ne, milord, a za las je manjkalo, pa bi bilo po meni. Ta strašna opica je venomer bliskala vame s svojimi črnimi, iskječimi se očmi.«

V groznem strahu sem bila. Bala sem se, da ne bi orangutani planili po meni in me vrgli doli.«

»Tega bi bil zmorni, gospa Lucy,« je Yanez odvrnil. »Orangutani so hudobne živali, nevarnejše od panterjev in tigrov.«